

II.
24278
9/160

24271 II. C. 9

DAREK
pridni mladosti

podelil

Andrej Praprotnik,
učenik v Ljubljani.

Z nekterimi podobcami.

Pervi zvezek.

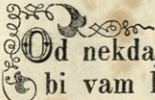
V Ljubljani.

Natisnil in založil J. Rud. Milic.

1861.

030035321

Ljubi mladi bravci!

 Od nekdanj vas že preserčno ljubim, in rad bi vam kaj dal, kar bi vas veselilo.

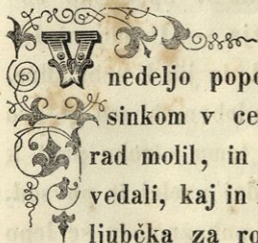
Vem, da radi berete lepe bukvice, in da jih še nimate veliko. Nate, ljubi moji! Tukaj vam podam nekaj lepih povestic, pesmic, dobrih naukov in drugih dobrovoljnih reči. Berite, učite in veselite se, in bodite dobri in pobožni! Kdor je mlad dober, je večidel tudi pozneje dober in pošten človek. Bog daj, da bi bil kdo iz med vas kaj boljši, ko bo bral te le bukvice! Tega bi bil jaz neizrečeno vesel; in če bo Bog hotel, vam bom po tem kak drugikrat še kaj več podaril. **Z Bogom!**

V **Ljubljani** na sv. Jakoba dan 1861.

Andrej Praprotnik.

Blagor mu, ki nič ne zalenuje
V pomladanskem času pridno seje!
Zmiraj mu veselje serce greje,
Sladki sad obilno ga plačuje!

Kako moramo moliti.

nedeljo popoldne so šli mati s svojim sinkom v cerkev molit. Tudi sinek bi rad molil, in prosi mater, da bi mu povedali, kaj in kako naj moli. Mati svojega ljubčka za roko peljejo, in mu tako le razkladajo :

„Ljubi moj! praviš, da bi ti povedala, kako bi molil. Kaj ne, ti bi rad z Bogom govoril! Kaj bi mu li povedal? Vem, da bi mu rad povedal, kako zeló ga imaš rad, da bi se mu rad zahvaljeval za vse, kar ti vsaki dan podeluje, pa tudi, da bi ga kaj prosil, in se mu priporočal. Stori tako! Části, hvali in prosi ga! Kadar pa moliš, moraš pa ravno to misliti in v sercu občutiti, kar moliš, pa tudi sam si moraš prizadevati, da bi ti Bog dal, kar ga prosiš. Kdor

pobožno ne moli, ga Bog ne posluša. — Mólimo povsod lahko, kjer in kadar koli hočemo. Bog nas povsod vidi in sliši. Posebno pa moramo v cerkvi lepo pobožno moliti in se spodobno obnašati. Cerkev je hiša božja. — Usmiljeni Jezus ima pobožne otroke rad, in jih k sebi kliče. Ako pa bi bil kak otrok hudoben, bi mu gotovo Jezus ne rekel: „Pustite temu otroku priti k meni!“ Ljubi moj! moli tedaj vselej in povsod, posebno pa v cerkvi, prav pobožno, in se lepo obnašaj, da te bo Bog rad imel in ti dal srečo na duši in na telesu!“

Tako so učili dobra mati svojega pridnega sinka po poti v cerkev. Sinek je mater ubogal, je rad in lepo pobožno molil, in se tudi povsod spodobno obnašal.

Kdor moli rad in vede se lepó,

Nabira prave sreče si blagó.

Pobožni otroci.

Trije otroci neke pobožne matere so se prav radi moliti učili, pa tudi sami so radi molili. Enkrat jih mati kličejo, pa jih dolgo ne

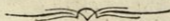

morejo dobiti. Pozneje jih dobé pri domačem znamnji, kjer so pred podobo matere božje kle-

čali, ji vsak svoj venec podajali in tako le molili: „Ljuba mati božja! prosi svojega ljubega sina, za našega očeta in našo mater, da bi jim vse vse prav obilno povernil, kar nam otrokom dobrega storé, — da bi jim dal dolgo in srečno živeti, nam pa pomagal, da bi jih ubogali, spoštovali in ljubili vse svoje žive dni!“

Mati se veselja solzijo, ko slišijo svoje otročiče tako lepo moliti; prav preserčno jih objemajo, in so neizrečeno veseli, da imajo tako dobre in pobožne otroke.

Otroci, kateri starše ljubijo,
Tud' radi za nje k Bogu molijo.

M o l i t e v.

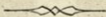
K Bogu serce povzdig'vati,
 Sladka res dolžnost je ta,
 Čast in hvalo mu dajati,
 Naj bo naša želja vsa!

Bog povsod nam v serce vidi,
 Pred, ko prošimo, že vé;
 Lahko moremo odkriti
 Svoje mu povsod željé.

Mislimo, če smo veseli,
 Kak dobrotljiv nam je Bog;

Če težave smo prejeli,
On spet reši iz nadlog.

Neprenehoma molimo,
Srečo kličimo 'z nebá!
In nikol' ne pozabimo,
Sladka da dolžnost je ta!

Radovedni otrok.

ABcd

Janezek je večkrat mater kaj vprašal. Enkrat pravi: „Kam pa bi prišel, če bi šel od doma po cesti daleč naprej?“ Mati mu pravijo, da bi prišel zopet v drugo vas, čez hrib in goro v mesto in daleč po svetu — vedno iz vasi v vas, iz mesta v mesto, iz dežele v drugo deželo, in zadnjič bi prišel do velikega morja. In če bi se tudi po morji naprej vozil, bi prišel zopet na suho i. t. d. Janezek tudi mater vpraša, če je že davno vse tako na svetu, kakor je zdaj. Mati mu pripovedujejo, kaj in kako je

Bog vse ustvaril in lepo naredil na svetu, in kako da še vedno skerbi za vse svoje stvari. Pripovedujejo mu tudi nekatere prav lepe prigodbe. Janezek se čudi, da mati toliko reči vedó, ker vé, da niso vsega sami vidili in slišali. „Ljubi Janezek! to vse so mi povedale podučne bukve, ktere so nam modri pisavci spisali in nam jih še zdaj spisujejo“, pravijo mati. — Janezek gre precej k maternim bukvam, in hoče, da bi mu kaj povedale. Bukve pa le molčé. Nevoljen vpraša mater, zakaj mu bukve nič ne povedó. Mati mu razložé, da iz bukev le tisti more kaj zvediti, ki zna brati, in pravijo: „Le počakaj, Janez, jeseni te bom peljala v šolo, kjer se otroci brati učé. Če boš priden, se boš kmali naučil brati, in potlej boš lahko vse zvedil, kar je v bukvah zapisanega“.

Janezek komaj čaka, da bi šel v šolo. Ko je bil šolar, se je pridno učil, in kmali je znal brati vsake slovenske bukve. Neizrečeno ga je

veselilo, da more toliko lepega brati in se tako lepo veseliti s podučnimi bukvami.

Kdor bukve dobro brati zna,
Veselja vedno dost' imá.

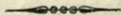
D o b r a š o l a .

V neki vasi med visokimi gorami so prav pridni in pametni otroci. Radi ubogajo svoje starše, so med sabo dobri in postrežljivi in z vsemi ljudmi prav prijazni in vljudni. V cerkvi se lepo vedejo in pobožno molijo; po vasi, na polji, na paši, in kjer koli so, se vedno prav pametno in spodobno obnašajo. Ptujci, ki hodijo v to vas, ne morejo nikoli prehvaliti teh priljudnih in pridnih otrok. — Pa tudi odraščeni ljudje so v tej vasi modri, pošteni in vsi drugačni, kakor njih sosedje v bližnjih vaseh. Zakaj neki? V tej vasi je že veliko let prav dobra in lepo vravnana šola, v katero otroci vsaki dan po dvakrat hodijo. Po leti hodijo tudi vsaki dan iz šole v cerkev k sv. maši, kjer pobožno

molijo in pojejo. V šoli se učé moliti, misliti, brati, pisati, prav govoriti in razumeti, spisovati in peti. Tudi se učé številiti ali rajtati iz glave in pismeno, risati, poznavati zemljo in vse druge stvari, ki so na zemlji, v zemlji in nad zemljo. To je: Učé se naj poglobitnejše reči iz zemljopisja in povestnice, naravoslovja, od kmetijstva, obertnije in rokodelstva, naj važnejše reči za gospodarstvo, zdravje, domače življenje, poznanje nébesa, občne pratike i. t. d. Učé se tedaj za vsak dan je življenje potrebnih reči, ter skerbeti za svojo časno in večno srečo.

— Starši in otroci dobro spoznajo, koliko jim koristi njih šola, zato pa jo tudi zeló čislajo in svoje učeníke ljubijo in spoštujejo, kakor svoje največje prijatle in dobrotnike. — To tedaj stori, da so v tej vasi otroci in odraščeni bolj omikani in dobri, kakor drugod, kjer nimajo take dobre šole.

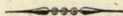
Dobra šola je zaklad,
 Ki donaša zlati sad.

Srečni otroci.

Otroci tisti srečni so,
 Ki radi v šolo hodijo,
 Ubogajo, in se učé,
 Ter žlahtnijo si tud' sercé.

Veselje pridnim zmir cvete,
 Jim vse po sreči steka se;
 Modrost jih spremlja v stare dni,
 Krepost čez meje časnosti.

Richard Neenaka brata.

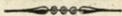
Matevžek in Jakec sta bila sina enega očeta; toda obnašala sta se pa zeló različno. Jakec, mlaji brat, je bil pri vseh rečeh veliko bolji, kakor Matevžek. Starji bratje in sestre morajo svoje mlajše bratce in sestrice lepo varovati in jih tudi svariti in učiti, kadar je treba. Toda pri Matevžku in Jakcu je bilo ravno narobe. Mlaji brat Jakec je Matevžka večkrat

kaj opominjal in mu branil, da naj ne stori tega ali unega, kar ni bilo prav, in je starše žalilo. Matevžek pa je Jakca malokdaj poslušal, temuč se je večidel ravnal po svoji slabi navadi in termi, ter je bil ves samopašen in neroden. Ni ga veselilo, da bi se bil kaj učil in lepega navadil, zato je bil pa tudi zelo neveden, in nikoli ni nič vedil, če ga je kdo kaj prašal. Samo pohajkoval in potepal se je rad z malopridnimi dečki, kateri vse počenjajo, le tega ne, kar je prav in dobro. — Jakec je bil ves drugačen. Je rad hodil v šolo, se pridno učil, in je tudi doma rad ubogal in delal. Starši, učeni in vsi, ki so ga poznali, so ga radi imeli in ga imenovali pridnega Jakca. Za Matevžka pa nihče ni maral, ker so ga vsi poznali, da je neumen in samopašen deček. Matevžkovi in Jakcovi starši umerjejo. Jakca je neki dobrotnik vzel k sebi, in ga je še dalje pošiljal v šolo in zanj skerbel, da se je tudi rokodelstva učil. Zrastel je dober mladeneč, in je bil pozneje prav moder in

pošten mož, ki so ga vsi radi imeli in spoštovali; nikoli mu ni manjkalo dela in kruha; prav dobro se mu je godilo. — Matevžka pa nihče ni hotel vzeti k sebi, ker je bil tako neroden in neumen fantè. Hudo se mu je godilo. Prav terdo je mogel delati, da je imel kaj jesti. Jakec mu je velikrat kaj pomagal. Na stare dni je Matevž spoznal, da je bil mlad preveč len in samopašen; zeló mu je bilo žal, da ni ubogal in se kaj učil, kakor njegov brat, pridni Jakec. Prav, da se je tako kesal, toda prepozno je bilo.

Kar kdo v mladosti zamudi,
Na starost več ne prihiti.

Nevedna Lucija.

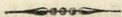
Lucija je bila edina hči bogatih staršev. Mislila je, da se ji ni treba učiti, kakor drugim revnim otrokom. Že deset let je bila stara, pa

še brati ni znala. Vendar pa je menila, da je kaj več in boljša, kakor nje tovaršice. Prav zálo se je oblačila in šopirila, in včasi še celó ktero revno deklico kaj zaničevala.

Nekega dne se obleče v novo oblačilo, in se gre v bližnjo vas svoji teti kazat. Nazaj gredé zaide v gojzdu, in ne vé, kje je prava pot do doma. Vsa spehana bega sem in tje po hosti in germovji, in novo oblačilo zeló umaže in sterga. Proti večeru pride na neko razpotje, kjer je bilo na potni roki zapisano, kam ta in una pot derži. Toda, ker Lucija ne zna brati, čaka, da bi kdo prišel in ji povedal, ktera pot je prava do doma. Zdihuje in kliče, pa ni ga človeka, da bi jo rešil. Noč se naredí, in Lucija mora še celó prenočiti v samotnem gojzdu. — Zjutraj pride neka majhna deklica po poti v gojzd suhih derv nabirat. Lucija se je neizrečeno razveselí in misli, da vidi angelja, kateri jo bo peljal iz gojzda domu. Deklica pa ji pravi: „Vidiš, tukaj na tej roki je zapisano: „Kolo-

vozna pot v Žvirče.“ — Lucija se zeló sramuje, da je mala, uboga deklica bolj zbrihtana, kakor ona. Gre domu, se v šoli pridno uči, je bolj ponižna, in nikoli več ne zaničuje svojih revnih tovaršic. Vedno se spominja potne roke in male deklice; pa tudi ne pozabi, kako in zakaj je mogla prenočiti v samotnem gojzdu.

Kdor brati ne zna,
Sam sebe golj'fa.

Šolska preskušnja.

Približal se je konec šolskega leta in šolska preskušnja, ktere so se učenci zeló veselili, nekteri pa tudi bali. Zjutraj je bila šolarska maša, in po maši se je začelo izpraševanje. Prišlo je poslušat mnogo duhovnih in drugih gospodov, pa tudi veliko staršev in drugih kmečkih ljudi in šolskih prijatlov. Ko odmolijo, naj pred gospod duhovni učenik izprašujejo iz kersčanskega nauka. Po tem pride na versto branje, številstvo,

pisanje, pa tudi marsikaj iz sadjoreje, od kmetovanja in drugih lepih reči. Vsi se čudijo, da se otroci morejo eno leto toliko lepega navaditi in naučiti. — Ko nehajo izpraševati, stopi praznično oblečena deklica iz klopi, se vsem spodobno prikloni, in tako le govori:

„Gospodje slavni, prečastiti!

Pustite meni deklici

Očitno danes 'zgovoriti

Čutilo, ki mi v sercu tli!

Ker ste nas tako počastili

Ponižno vas zahvalimo!

Ak, nismo v vsem vam zadostili,

Nam zanesite, prosimo!

In vam, preljubi učeni,

Kakó bi zahvalili se?

Dolžniki vaši smo veliki,

Hvaležnost k vam nam v sercih vrè!

Drugáč' ne vemo poplačati

Vam trude, ljubeznjivosti,

Po naukih hoč' mo se ravnati,

Molit' za vas vse žive dni!

O bratci moji in sestrice,
 Nauke hránimo v sercé!
 In čednosti, kakór cvetice,
 Naj mlade leta nam zlaté.
 Bog daj, da srečno bi živeli
 Otroci in odraščeni!
 Kar smo sejali, da bi želi
 Obilno zdaj in v večnosti!“

Ko deklica dokonča, povzamejo gospod šolski oglednik besedo, in učencom prav živo priporočajo, da naj bodo vedno tako pridni, kakor so ravno pokazali, — da naj vedno radi hodijo v šolo in ubogajo starše in učenike, in tudi kadar bodo šolo zapustili, naj nikoli ne pozabijo lepih nauk in koristnih reči, katerih so se v šoli učili. — Po tem pokličejo vse naj pridnejše učence in učenke k sebi, jih še pohvalijo, in naj izverstnejšim iz med teh tudi podelé lepe bukvice in podobice. Ko se je to zgodilo, vstanejo vsi učenci in učenke, in zapojejo to le pesmico:*)

*) Iz „Šole veselega petja“.

„Poskušnjo dokončali
Otroci srečni smo;
In da smo toljko znali
Boga zahvalimo!

Zahval'mo učenike
In ljube stariše,
Dobrotnike velike
In tud' prijatle vse!

Pohvala toljka mila,
Ki smo jo slišali,
Nas bode veselila
Vse naše žive dni.

Vse svoje dni živeli
Po naukih prav zvestó,
V nebesih pa prejeli
Plačilo bodemo!

Ker šolo dokončali
Življenja našega,
Bog daj, da b' tak obstali,
Nam sodba mila b'la!

Da b' ravno tak veseli
 Iz strašne sodbe šli
 In večno hvalo peli
 V nebesih zvoljeni!"

Več poslušavcom so med tem solze v očeh igrale. Vsem pa se je dobro zdelo, da se je šolska preskušnja tako lepo in ginljivo izšla.

N a p o l j i .

Mati so bili na polji, in so na njivi pleli. Otroci so se igrali pri njih po zeleni meji. Nacek praša mater, kaj da tergajo iz tal. „Pleval rujem“, pravijo mati, „to so take rastline, ki med žitom rastejo, pa niso dobre in še žitu škodujejo. Ako bi plevela ne izruvali, bi žito ne moglo lepo rasti in tudi ne kaj prida donesti. Ljubi moji otroci! tako, kakor tukaj na njivi vidite, je tudi pri vas. Lepi nauki, ki vam jih pravimo, so dobro seme, katero sejemo v vaše mlade serca. Iz tega dobre-

ga semena priraste pokorščina, pridnost, ljubezen, priljudnost, prijaznost, in vse take lepe čednosti. To je prelepi sad, kateri se mladim ljudem naj lepše podá, in kterega so vsi dobri ljudje veseli. Toda niso vsi otroci vselej dobri in pridni, in večkrat kaj storé, kar ni prav, in bi ne smeli storiti. Lejte, to je plevel, kateri se pri njih pokaže, in kterega morajo drugi odraščeni iz njih skerbno ruvati, da jim lepih čednost ne zaduší. Ako vas tedaj svarimo in opominjamo ali še celó kaznujemo, mislite da vas plevemo, to je, da vam hočemo dobre lastnosti uterjevati, slabe pa zatirati“.

„Tako je prav“, pravi Nacek, „prosimo vas, ljuba mati, le vselej nam povejte, kadar kaj ne storimo prav; vse vas bomo prav radi ubogali“.

Le pravih naukov zernjice

Naj v mlade serca vraša se!

Metka in rožica.

Metka je šla z materjo, ki so šli k studentu prat. Bilo je lepo pomladansko jutro. Deklica zagleda v germovji prvo rožico vijolico. Hitro seže po njo v germovje, da bi jo utergala; pa joj! revca se zbode v ternji, da milo zajoka. Mati ji pravijo, da naj ne sili tako zelo za rožico, temuč naj počasi odpogne ternje in rahloma seže po njo. Metka stori tako, in dobi lepo vijolico. Zelo jo ima rada, in ne vé, kako bi se ž njo veselila in igrala. Dúha in dúha jo, da se je z nosom preveč dotakne, in ji odlomi nježni repek. „Nič ne dé, jo bom pa na knofljico nataknila“, pravi deklica. Natakne jo, ter jo še vedno dúha in popravlja. Veselí se že nedelje, kako bo zála šla v cerkev z rožico za pasom. Pa ni bilo tako. Še preden Metka z materjo domu pride, je bila vijolica že vela in pobešena. „Lejte mati, kako hitro se mi je rožca spremenila in uničila“, pravi žalostna de-

klica, in pové, kako je ž njo ravnala. „Tako je“, pravijo mati; „če bi bila rožico varno in počasi utergala, in bi jo bila vtaknila v mokro perst ali v vodo, bi jo bila imela več časa, in bi se bila dalje ž njo radovala. — Tako se godi ljudem, kateri hočejo kako veselje prehitro in nezumno uživati“.

Veselje vsako slajše je,

Če živa vedno zmerno se!

Moli in delaj!

Urška je večkrat molila in Boga prosila, da bi njenim staršem dal dolgo živeti. Toda Bog je drugače hotel. Umerli so ji oče, ko je bila še komaj deset let stara. Tudi mater ji je Bog kmali po tem vzel. Večkrat je zdihovala in se solzila pri postelji svoje bolne matere. Mati pa so svojo hčerko lepo tolažili in djali: „Urška, le rada moli in delaj, in zaupaj v Boga! on te gotovo ne bo zapustil“. — Ko ni imela

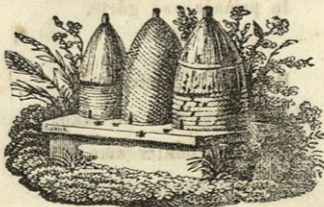
starsev, je bila vedno pobožna in pridna. Rada je molila in delala. Dober sosed jo je vzel k sebi, kjer si je služila živež in obleko. — Šestnajst let stara pride k nekemu prav dobremu in pobožnemu kmetu služiti. Prav pridna je bila, ni besedovala, in se je povsod prav krotko, pohlevno in pošteno obnašala, kakor se spodobi dobrim poslom. Tudi je bila zeló sramožljiva, in je cvetela, kakor ponižna vijolica med svojimi verstnicami. Večkrat je rekla: „Nimam očeta in matere; toda Bog je moj oče, ki tako lepo za me, ubogo siroto, skerbi. Rada bi bila tudi jaz vedno njegova dobra hčerka“.

Gospodar jo je prav rad imel, in ji je vsako leto še nekaj k zasluženemu plačilu pri-
vergel. Pozneje pa ji še celó obljubi, da bo za njo skerbel, dokler bo živel. Tako je tudi bilo. Urška je bila vedno pridna in dobra, zato pa se ji tudi ni nikoli slabo godilo, in spoznala je, da Bog vse prav naredi in lepo za nas skerbi,

ako le v njega upamo in se ravnamo po njegovih svetih zapovedih.

Pobožno, kdor če prav živi,
Nikdar ga Bog ne zapusti.

Delavnost.

Delo nam življenje slajša,
Uterjuje našo moč;
Lenost pa nam dneve krajša
In razširja v glavi noč.

Prizadetje, pridnost marna
Dáje kruha tečnega;
Postopanje pot nevarna
Je, ki v zgubo nas peljá.

Delati vsak človek mora,
 Delo vsem je vmérjeno;
 Trud gotova je podpora,
 Srečo stavimo na njo.

Pridnim solnce lepo sije,
 Razvedruje jim serecé;
 Lenost v dušo čmernost lije,
 In prinaša vse gorjé.

Delajmo le vselej radi,
 Vstvarjeni smo vsi takó!
 Delajmo, dokler smo mladi,
 Da nam enkrat žal ne bo!

Na planini.

Pastirji so pasli živino daleč od doma na visoki planini. Ko je bila nedelja in niso mogli iti v cerkev, si naredé sami cerkvico iz zelenih vej in majev. Namesti altarja postavijo vanjo

ličén križec, kte-
čednik, prav u-
rezal. Potem se
lijo, kakor da bi
čerkvi. Na zadnje
pesmico :

rega je stari mož
metno iz lesa iz-
odkrijejo, in mo-
bili doma v farni
zapojo tudi to le

„Na tihi planini
Tud' Bog je doma,
Vse z zarjo obliva
Od verha do dna.

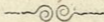
Pošilja nam veter,
Ki piha ljubó,
In solnee rumeno,
Da greje gorkó.

V dolini razgrinja
Zelenje in cvet,
V snežnikih pa hrani
Skalovje in led.

Živinico var'je,
Da zvèr je ne vje, —

Nam dáje pa zdravo,
Veselo sercé.

Naj njemu se hvala
Odmeva vse čez,
Čez gore, doline
Do širpih nebes!

M i z a r.

„Oče! sosedov France se bo pa šel učiti mizarstva. Jaz bi pa ne delal rad vedno le miz, stolov in takih ropotij, — raje se bom kaj boljšega lotil“, pravi sinek očetu. — Oče: „Kaj misliš, da je mizarско delo tako malo vredno! Ko bi ti to prav razumel, bi drugače govoril. Le pomisli, kadar si bil še prav majhen, in si bil zaspan, kam so te mati položili? Djali so te v zibelko, ktero je mizar naredil. Kje počivaš zdaj, in kam hranuješ svojo obleko in druge svoje reči? V posteljnaku in na stolih

počivaš, na mizi ješ in delaš, v skrinjo in v omaro hranuješ svoje reči. Vidiš, vse to je naredil mizar. In kadar boš mogel umreti in se ločiti od vseh svojih ljubih, in boš zapustil svojo obleko in vse, kar imaš, in boš šel počivat v hladno, černo zemljo, kdo ti bo naredil poslednjo posteljico? Kdo drugi, kakor mizar ti bo prinesel trugo iz šest diljic, v katero te bodo zabili, in takrat ne boš porajtal, ali si bil bogat ali reven, gospod ali kmet, rokodellec ali kupec, mizar ali pisar. Le to ti bo koristilo, ako prideš z mirno in s čisto vestjo k božjemu sodniku.

Dobrote vsaki stan imá;

Spoštujmo radi vsakega!

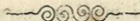
Kaj je pravo.

Oče so bili s svojimi otroci na vertu, kjer je bilo polno lepih cvetic, in drevesa so se šibile polne naj lepšega sadja, po katerih so

imeli ptiči gnjezda, in so od jutra do večera prav lepo prepevali. Marica, starja hčerka, pravi, da nobene reči nima rajše, kakor lepe pisane cvetice, ki tako krasno cvetejo in duhtijo. — Tonče pa terdi, da ga drevje in sadje naj bolj veselí, in Jožek pravi, da za nobeno reč toliko ne mara, kakor za vesele, drobne ptičice, ki tako veselo letajo in prepevajo po vertu. — Tako se otroci menijo in prepirajo, kdo ima bolj prav, in kaj je pravo. Oče pa jih lepo podučé, rekoč: „Res, vse je lepo, kar vidimo, slišimo in uživamo v božjem stvarjenji, toda same stvari nas še ne morejo popolnoma razveselovati. Pravo veselje še le občutimo, ako vse te stvari bolj na tanko premišljujemo in se spominjamo Boga, kateri je vse tako lepo naredil, in za vse tako lepo skerbí. Ako iz božjih stvari spoznavamo bolj Boga, in v njih zapazujemo njegovo neskončno modrost in ljubezen, in tako s tem sebe in druge podučujemo in spodbujamo, imamo pravo dušno veselje, kterega se

nikoli ne nasitimo in ne naveličamo. Ljubi otroci,
ne pozabite tedaj nikoli pri vseh stvareh na
Boga misliti, in veselite se prav in koristno!“

V veselji k Bogu misli obračati
Naj bolje pravi se veseljevati.

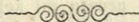
Dobre misli.

Ko gledam rož'ce pisane,
Ko slušam ptičev pesmice,
Sercé na prosto mi želi,
Med cvetje petje hrepení.
Si hoče plesti venčike,
Vesele peti pesmice.
Oh cvetje, petje sladki dar,
Mi vlivaš v dušo rajski žar! —

Ko gledam dole in goré,
Planinske hrame in kopé,
Tje gori serce mi želi,
Po čisti sapi hrepení.
Vedril tam gori bi duhá,
Spominjal bolj se stvarnika.

Samota duši moč dajè,
 Odpravlja ji nadloge vse.

Ko gledam zlato zarijo,
 Večerni svit, večernico,
 Močnejše bije mi sercé,
 In v glavi misli se versté.
 Odločen skorej od sveta
 Zdihujem polen upanja:
 Oh tam je pravi srečni dom,
 Kjer truden, žalosten ne bom.

Ptičje gnjezdo.

Na vertu je stala stara jablana, in malo od tal v deblu so imele ptice, senice, gnjezdo. Otroci so dobro vedili zanj, in so večkrat pogledovali, kako se mladi ptički godnjajo. Krotka starka jih sicer skoro plašno gleda, pa se jih vendar kaj ne bojí, in vidi se ji, kakor da bi hotla reči: „Saj nam saj ne bote kaj hudega storili, ker tudi mi nikomur kaj žalega ne želimo, ampak

vas veselimo, in vam čedimo drevesa, da bote več sadja imeli“. Prav ima stara senica! Kdo bi bil vendar tako neusmiljen, da bi kakega ptička vjel, ali vzel iz gnjezda, ali pa da bi še celó gnjezdo razderl! Kaj tacega bi le kaka mačka storila, ker je ropne rodovine, ne pa priden in pameten deček, ki vé, da so ljubi ptički dobre in koristne živalice.

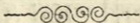
Nekega dne hlapec Urban na dvorišču der-va cepi, in tudi hoče senično gnjezdo pogledati. Starka sedi ravno na mladičih. Urban bi jo rad malo odrinil, da bi pogledal, kakošni so že mladi. Pa lej, kaj se zgodi? Senica se kar ne gane v gnjezdu, temuč, ko jo Urban za peruto prime, ga z ojstrim kljunčkom prav hudo v perst vje, in se mu pogumno brani. „Uboga živalica, ti se hočeš z mano poskušati! ali ne veš, da z enim perstom lahko tebe in tvoje gnjezdo zdrobim in zmanem! — pa le bodi, kjer si“, pravi Urban, se posmehuje, in gre nazaj k tnali.

Otroci pa so po tem še rajše imeli in lepo

varovali te ljube živalice, in so posebno staro senico čislali, ker se je tako pogumno branila.

Ptič je ljuba božja stvar,

Ne preganjaj ga nikdar!

Zjutrajnice.

Oče so šli neko pomladansko jutro zgodaj za poljem v gojzd derva pripravljat. Mihec jih je že zvečer prosil, da bi šel z njimi. Oče ga tedaj še pred dnevom pokličejo, ter ga vamejo sabo. Ravno je vshajalo rumeno solnce, ko prideta čez polje med zeleno drevje. Ptiči vsake verste na polji in po gojzdu so prepevali vesele zjutrajnice. Iz polja se prepelica oglašá:

Pet pedi, pet pedi, pet pedi!

„Zmirom imaš pet pedi, zakaj kaj več ne nameriš“, pravi Mihic, in pomaga očetu veje sekati. — Oglasi se šinkovec s hrasta:

Če, z gnjezda bodeš me podil,

Dokler bom živ, te bom čertil!

Nikar se ne boj, nič ti ne bom hudega storil, misli Mihic, in hiti sekati. — Med tem se vzdigne škerjanec, in zažvergolí:

Lej ga, lej ga, Miha! kako seka seka, lej, kakó hití hití!
hití! hití, hití, hití lé, le, le! hit', hit', hit'!

„Le hiti se vertiti, saj imaš dosti prostora po zraku“, pravi Mihic. — Na drugi strani kobilar praša:

Si feržol že sadil?

Kdaj že sem ga sadil, misli Mihic, in se ne méni veliko s kobilarjem. Oglašá se tudi drozeg:

Filip, Filip! kje tičíš?

In drugi mu odgovarja:

Tine, Tine! kaj čverčíš?

Pivkar vpije:

Piv, piv, piv!

Drugi mu pravi:

Bi pil, če bi dobil!

Vse je na dnevu, in poje in žvižga, čverčí in piska, da se vse razlega. Mihic je vesel, da je prišel z očetom, in da sliši toliko čverstih pevcov.

Kako z živalmi ravnati.

Stari oče so sedeli s svojimi vnuki pred hišo pod koščato lipo. Mali Jurče je vedno pazil in gledal na hruševo drevo, kjer je imel ptičnico nastavljeno. — „Je že moj, je že moj“, zavpije deček, ko se ptičnica zapre, in se ptiček, griljček, vjame. Toda pri tej priči se ptičnica s ptičkom preverne, in pade s visokega drevesa na tla, in lepi ptiček, kterega se je Jurče toliko veselil, leži na tleh — mertev. „Ubogi ptiček je ravno kar še veselo skakljal in prepeval po drevesu, in zdaj že tukaj pojema in umira“, pravijo stari oče, — „in vsega tega si ti, Jurče, kriv, ker toliko rad loviš nedolžne živalice.“ — Otroci žalostno gledajo ubitega ptička, in ne vedó, kaj bi odgovorili. Stari oče pa jim še govore na serce, rekoč: *) Misliti moramo, da tudi živali čutijo dobro in hudo, veselje in bolečino. Bog, kateri jih je

---

*) Poleg „Miloserčnost do žival.“

ustvaril, jim je dal to čutilo. On oskerbuje in preživlja vse, kar je na svetu. On pa tudi hoče, da naj se vsaka živa stvar veseli, in da naj je pri veliki božji mizi, ktera je pogernjena po vsi zemlji. Hudobno je, če človek ne dela po volji božji, da zaničuje in terpinči uboge, slabše stvari. — Človek je sicer gospodar na zemlji, pa le zato, da vse stvari rabi tako, kakor Bog hoče. Živali so božji dar. Človek jih sme rabiti v svoj prid, in jih sme tudi umoriti, če so mu za živež potrebne, ali če so mu nadležne, škodljive in nevarne. Kratko nikar pa jih ne sme terpinčiti.“ „Kako pa terpinčimo živali?“ praša Jurče. Oče: „Vsakteri, ki s kako živalijo tako ravna, da jo kaj boli, to je, da ji napravlja nepotrebne bolečine in težave, jo terpinči. Živali nam sicer tega z besedo ne morejo povedati, in ravno zato se nam morajo še bolj smiliti. Živali terpinčite otroci, ki metulje, muhe, kebre, kobilice i. t. d. lovite, in jim perutice ali noge tergate in pulite, ktere so

jim potrebne, da morejo letati in si živeža iskati. Živali terpinči gerdun, ki pticam gnjezda razdira, jajčke pobija, stárki mladiče ali pa mladičem starko vzame, da revčki morajo lakote poginiti; živali terpinči tudi tisti, ki ptiče nepotrebno loví, jih zapira v tesne kletke, in jim še potrebnega živeža ne daje. — Živali terpinči rogovilež, ki ne more memo kake živali iti, da bi je ne suval in ne dražil. Živali terpinči voznik, ki vožnji živini čez moč naklada, in jo neusmiljeno pretepa, če mu ne more vleči. Sveto pismo pravi: „Pravičnemu se smili življenje njegove živine; serce hudobnega pa je neusmiljeno.“ — Kdor tedaj žival terpinči in ž njo gerdo ravna, je grozoviten človek, kateri kaže, da ima divje serce, in da se mu tudi človek ne smili.“ —

Tako so govorili stari oče in učili svoje male otroke. Otroci so obljubili, da nikoli nočejo kake živali kaj terpinčiti, temuč da hočejo vselej z vsako prav lepo ravnati. Tudi Jurče

ni več lovil ptičev, in jih je raje na vert hodil gledat in poslušat, kakor pa da bi jih bil doma zapiral.

Nežica pripoveduje tudi to le pesmico, ktero se je že v šoli naučila:

„Visoki stvarnik, čigar glas
 Je nekdam zemljo stvaril
 In vsem stvarjem življenje dal,
 Tud' zemlje ni podaril
 Človeku samemu v oblast:
 Odkazal tud' živalim last
 Je on na lepi zemlji.

Saj njemu, ki za vse reči
 Skerbí povsod in vedno,
 Ni nič, kar zemlja kolj rodi,
 Premajhno al' nevredno.
 Nebo ne zmeri vseh dobrot
 Očeta vseh stvari povsod,
 Očeta tud' červičev!

Na ž'vali, katerih si gospod,
 Se Bog ozira tudi;

Če ravno niso, kar si ti,
So vendar svéta udi.
Gospod jih je na svet poslal,
Jim tukaj bit' pravico dal;
Nikar jih ne preziraj!

Ljubezni roka vse zverí
Stvarila ti je v rabo,
Po truplu in nagibu so
Oné v zavezi s tabo.
K rečem se mnogim priučé,
Stvari potrebne so zemljé,
So nje darov deležne.

In njim bi se prederznil ti
Življenja slast greniti?
Sirotam njim spodobni mir
In živež jim kratiti?
Sladkó jemati jim prostost,
Napravljati jim bol, slabost,
Njih muk se veseliti!

Nameni s'cer nam vseh žival
Zdaj niso razodeti;

Od mnogih prid pa vendar tud'
 Zamoremo umeti,
 Da dobrega nam dost' storé,
 Pri delu se za nas poté —
 Za živež in obleko.

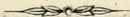
Če mertva v prid ti je žival,
 Ne muči je prešérno!
 Je živa v prid, privoší ji
 Veselje nji primerno!
 To tirja stvarnik, gospodar,
 To tirja tud' njegova stvar,
 In' to tvoj lastni pokoj.

Kdor muči uboge rad zverí,
 Letá naj vsak verjame,
 Gotovo brez usmiljenja
 Ljudi mučiti jame,
 Kdor kolj razžali božjo stvar
 In brez potrebe jo pokvar',
 Boga ljubít' ne more!

Tud' v zvéri ljub' Bogá — al naj
 Ti vselej pamet sveti!

Ne vadi jo mehkužnosti
 V ljubezni prenapeti.
 Oboj'ga se enako var',
 Ne dajaj kruha zver' nikar,
 Ker zanj te revež prosi!

Ko bo Gospod pred sodni stol
 Človeške tirjal dela,
 Njegova sodba terdeža
 Tud' oostro bo zadela;
 Odgovor bode tam dajal,
 Če mučil vbogo je žival,
 Ki božjih rok je delo.

Mladenčeve sanje.

Spisal J. Severjev.

Rumeno solnce se je že za goro pomaknilo; ptice po zraku so utihnile, in vse je bilo že mirno in se počivat spravljal. Le neki mladenec še milo zdihuje, in tako le toži: „Kam bom šel, uboga sirota? — Prav sam sem na

širokem svetu, in ni ga serca, da bi se me usmililo in potolažilo. Rad bi umerl in šel v grob k svoji ljubi materi, da bi revež ne hodil ves ljubi dan po svetu prosit od hiše do hiše, in da bi ne točil toliko prebridkih solz!“

Utruden se vsede pod neko drevo, in se nasloni z glavo na zeleno ruščino. — Na enkrat mu je prav čudno pri sercu. Zdi se mu, kakor da bi se kerčila mračna livada krog njega, in da stoji na visokem hribu. Memo sebe vidi hoditi čudno mile podobe, in zdi se mu, kakor da bi počival v sladkem maternem naročji.

Tiho šeptanje se sliši po gervovji in po cveticah, in vidi se mu, kakor da bi se pred njim vzdigovale mnoge zagrinjala. Daní se, kakor da bi se rumenila prelepa jutranja zarja, in brez števila žarnih podob in milih prikazen se verstí iz zlatih nebeških vrat. Prijazni ange-lji so, ki rožice trosijo na zemljo, in zajemajo iz oblakov in duhtečih virov krepčavno roso, ter škropijo ž njo zelene trate. Vse vstaja in

oživlja se po cvetečih planjavah. Vsaka cvetča ima svojega angelja. Visoka lilija ga zaplljivo gleda, ker ji tako lepo streže, in krasnejše se razvija ta deviška cvetica. Tudi za naj manjše cvetice skerbé ti nebeški varhi. V modro vijolico rosijo svitle kapljice, in jagode napajajo z nebeško sladčico. — Nježne roke vodijo malega červička po mahu k duhteči vijolici, da se krepčá in navdaja s prijetnim duhom. Drugi angelj se varno bliža k spijoči ptici, in ji trosi hrano v mično gnjezdice; — po tem gre k pisanemu metuljčku, kateri še ne more gibati oslabljenih perutic, in ga rahlo nese na mehki listek, da se nahrani in poživí na sreberni rosi. Kmali se metuljček zavé, ter junško razpne svoje krila dvigaje se od cvetice do cvetice po zlati livadi.

Vse je živo in veselo. Po ravninah in sterminah, po hribcih in dolinah se sprehajajo te mile podobe, in povsod duhtijo sladko ljubezen.

Mladeneč hoče hvaležno moliti, kar zagleda prelepo obličje, ktero se tudi k njemu nagne, in mu reče: „Kako moreš vendar misliti, da si zapuščen, ker sem jaz, tvoj angelj varh, vedno pri tebi, in te varujem. Poglej, ali ni vse lepo oskerbljeno? — Kako moreš tožiti, da ga ni serca, da bi se te usmililo! — Poglej lilije na polji in ptice pod nebom, kdo jih li oskerbuje? Kdo drugi, kakor nebeška ljubezen! Kako bi li človek še dvomil in obupoval! Ne bodi tako mloserčen, temuč verovaj in zaupaj! Še zernjice peska ne pade v vodo, da bi ne bilo šteto; vse,

kar je in živi, je zapisano v neizmerni knjigi življenja.“

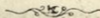
„Verujem, kar mi praviš, in upam v božjo neskončno ljubezen!“ pravi mladeneč, in stegne roko proti nebeškemu prijatlu, in — se zbudi.

Solnce je že visoko sijalo čez gore, in mladeneč vidi, da je zopet na prejšnji zeleni planjavi. Zraven sebe pa zagleda starega pastirja. „Ali hočeš iti z mano?“ pravi starček.

„Oče!“ zdihne mladeneč, in se ga tesno oklene.

„Pojdi z mano v mojo hišo,“ pravi prijazen starček. Mladeneč gre ž njim; v sercu pa se vedno še spominja sanje, ktera ga je tako lepo poterdila v veri in ljubezni božji.

Kadar vse nas zapustí,
Bóg za svoje še skerbí.

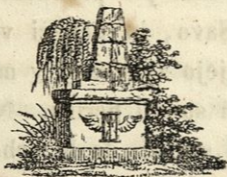
S i r o t a.

(Poleg serbskega.)

Spisal Jos. Levičnik.

Francek je bilo ime dečku, ktereга žalostno življenje nam pričujoča povestica popisuje. Revček ni poznal svojega očeta. Bili so brodnik na reki Savi. Pomagali so prepeljavati žito iz daljnega Banata; toda neko strahovito noč silni piš prekucne težko ladijo; oče padejo v Savo, in peneči valovi jih objamejo in pokopljejo za vselej v merzli grob. — Frančkova mati so bili perica. Neutrudeno delajo po očetovi smerti, da bi sebe in sinka mogli pošteno živiti. Ali čudne so pota previdnosti božje! Nekega večera mati dolgo v noč delajo, in se prehladijo; huda vročina jih napade in tudi na mertvaški oder položi. Tako je postal Francek sirota, in ni imel ne očeta, in ne matere, ko je bil še komaj štiri leta star. Milo, premilo se joka za materjo, ko jih k

pogrebu nesó. Misli si, kdo ga bo še klical svojega ljubčka, — kdo mu bo dajal živež in obleko, — kdo mu postiljal in rahljajal posteljico; — kdo ga snažil in varoval, kdo ga krepčal v nadlogah in v bolezni! — Take britke misli so stiskale serce ubovega dečka, in dolgo dolgo še, ko so bili drugi pogrebci že odšli, se Francek solzil na pokopališču — pri grobu svoje mile matere. —

Franckova mati so se bili s svojim ljubim sinkom še le nedavno preselili v mesto, kjer jih še skoro nihče ni poznal. Ko Francek od žalostnega pogreba domu pride v izbico, v kateri sta z materjo prebivala, jo že snažijo ptuji, neznaní ljudje, ki hočejo odslej v nji prebivati.

Ptuja žena ga sterma pogleda, in zareži: „Kaj hočeš? kaj iščeš tukaj? Beži! spravi se!“ —

Deček se boji, in gre, — pa kam? to sam Bog vé! — Pridši na ulice, gleda, da bi se ga kdo usmilil; — toda ljudje hitijo sem in tje, in se ne zmenijo za ubogega siromaka. Od ulic do ulic se plazi, in ne vé, kam bi se obernal; nemili gost, lakota, pa se mu vedno huje in huje oglašá v želodcu, in sirotek se milo joka. — Pa, kaj pomaga revežu, če s samimi solzami toži svojo nadlogo! — lahko bi pred od lakote umerl, preden bi v neznanem mestu dobil usmiljeno serce, ki bi mu prostovoljno kak dar podelilo. Tako bi se bilo gotovo tudi Francku zgodilo, ko bi se ga ne bila usmilila neka priletna branjevka, ki je prodajala sadje pri voglu velike hiše. Ta žena vidi dečka, da skoraj ves božji dan nepremakljivo stoji blizu njenega šotorá, in da milo pogleduje na razpostavljeno sadje. Skoro bi ga bila že krivo sodila in mislila, da ji hoče kaj skrivaj

vzeti; ko pa se deček tudi na večer ne premakne iz tega kraja, se ji v serce smili. Odbere tedaj nekoliko jabelk, in mu reče: „Ná, revček! — zdaj pa le urno pojdi domu!“ — Francek je vselej rad ubogal. Hvaležno vzame dar, in ker mu žena veleva domu iti, se tiho napoti po nekih ulicah. Revček zopet tava in tava sem in tje, dokler se ne naredi terda noč. Poprosi sicer tu in tam, da bi ga prenočili, ali povsod ga prav sirovo odganjajo od vrat. Zopet se mu milo stori, in britke solze ga polijejo, ko pomisli, da nima staršev, in tudi pod milim nebom ne najde usmiljene duše, da bi mu podala skorjico kruhka ali dovolila prenočiti, če bi bilo tudi v naj slabji koči. V takih serčnih britkostih se zmuzne v vežo neke velike hiše, počéne na dvorišču v neki kotiček, ter milo joka. Trudnost ga omami, in zaspi. Ali zimski veter je nemilo tulil in bril po dvorišču. Večkrat se revček prebudí iz spanja. In posteljica, oj, kako terda je in nepripravna! Mnogokrat zdi-

huje sirotek mile besede: „Oj, ljuba mama! Ljuba mama! kje ste?“ —

Drugi dan poišče deček zopet svojo milo dobrotnico, in ona spoznavši njegovo veliko revščino, mu dá nekoliko ostankov svoje južine. Tudi tretji in četrty dan potolaži usmiljena branjevka silni glad ubogega dečka; ali peti dan ne najde je na navadnem kraji. Ljudje hodijo, bolj ko druge dni, sem in tje; Franckove dobrotnice pa le ni. Žalosten deček popraša nekega starega berača, kje da je danes tista dobra mamka, ki navadno ondi sadje prodaja. — „Danes ne bo prodajala, ker je velik praznik“, odgovori berač.

„Kakošen praznik?“ vpraša deček. „Današnji dan se je Kristus rodil; sveti dan je danes; le poglej, kako gredo ljudje v cerkev!“ mu razklada berač. — Francek si misli, da bi znabiti tudi on smel tje iti. Gre za ljudmi. Pridši v cerkev se zelo razveseli, ker vidi, da ga nihče vun ne goni in tudi nihče ne praša, kaj da tu išče.

Čudi se, da sme stati med praznično oblečenimi ljudmi, in da sme poslušati lepo petje, ktero se je prav milo razlegalo po božji hiši. Med sv. opravilom stopijo na prižnico častitjiv duhoven v prekrasni cerkveni zlati in sreberni obleki. Govorili so od rojstva in življenja Kristusovega, kako in koliko je on terpel in storil za človeški rod, kako je on vse ljudi, posebno pa tudi nedolžne otroke ljubil, in jih še zdaj ljubi. — Francek bi bil cel dan poslušal mile besede blagega duhovnega očeta; prehitro mu je minulo to lepo sveto opravilo. — Ljudje se razidejo, in služabniki cerkev zaprejo. —

Vidilo se je, da je ta dan vse prav veselo in zadovoljno; lepe kočije so po mestu sem in tje derdale, in ljudje so nosili eden drugemu različne darove. Samo, da bi tako silno mraz ne bilo! Blagor jim, kateri se s svojimi ljubimi pri topli peči in pri dobrih jedilih veselé svetega božiča! Ali kaj bi storil ubogi deček, ki nima kaj jesti, in še celó nikamor

pod streho ne vé, da bi si saj nekoliko ogrel zmrazene in vse premerte ude? — Noč se naredi. — Francek le še hodi sem in tje, pa ne upa si kje poprositi za skorjico kruhka. Napoti se toraj zopet k cerkvi, poklekne na prag pred velike vrata, sklene premerte ročice, in moli z derkčečim glasom: „O ljubi Jezus Kristus, ki tudi otročice ljubiš, — vzemi tudi mene, ubogo siroto, k sebi! — Prav rad te bom ubogal, kakor te ubogajo tvoji nebeški angeljčki!“ — In odrešenik je uslišal drago molitvico svojega malega, nedolžnega služabnika, ter ga je vzel k sebi, ker se ga na zemlji nihče usmiliti ni hotel. Mali Francek zaspí, da bi se prebudil — v svetem raji. — Zjutraj ga cerkvenik dobí s sklenjenimi ročicami na pragu cerkvenih vrat — zmerznjenega.

Nebeški mir je sijal iz terdih ličic nedolžnega merlička. — —

Vi, ki se veselite in radujete v obilnosti nebeških darov, spominjajte se pogosto unih, ki so lačni in žejni, da se bo tudi vas usmilil pravični sodnik na povračilni dan! —

Zdihljeji zapuščenih sirot.

Spisal Jos. Levčnik.

Smo starše imeli,

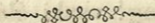
Za nas so skerbeli,

Nas serčno ljubili

In lepo učili; —

Pa Bog nam je vzel jih iz tega svetá.

Zdaj oče in mati
 Je Bogek nam zlati, —
 Nam briše solzice,
 In jasni nam lice,
 Ter z upanjem rajskim navdaja, krepčá. —

Bog skerbí za nedolžne.

Poslovenil Jos. Levičnik.

Verli mož bil je Anton Blagič. Služil je v mladih letih vojaški stan, pozneje pa je bil zvest vradnik. Blagor svoje domovine mu je bil čez vse pri sercu. Vedno si je prizadeval, da se je ravnal po pravični volji svojega vladarja, pa tudi da je bil postrežljiv svojim tovaršem in podložnikom. Povzdignili so ga na visoko stopnjo v deržavi, pa to ga ni naredilo prevzetnega in koščatega, ampak bil je ljudomil, pravičen z vsakim kot zlata tehtnica; — posebno pa je bil zvest varh in branitelj takih, ki so

jih drugi nedolžno stiskali in preganjali. Kar je v sercu mislil, je tudi naravnost govoril, in se je vsakemu krivičnemu početju moško zoperstavljal. Ni bilo toraj čudno, da so ga ljubili vsi, ki so se potegovali za poštenje in pravico. Ali, žalibog! vsaki človek ima na svetu svoje sovražnike, zlasti pa jih imajo dan današnji posebno tisti, ki ljubijo pravico in čednost. — Tudi našega Blagiča so se polotili obrekovavni jeziki, zakaj čednosti pravičnega so ternje v očeh hudobnih; nevošljivost ne počiva, ampak gleda dobre dela poštenih ljudi, kakor osa sladko sadje. — Sovražniki Blagičevi so jeli od njega hudo govoriti, da je, namreč, preojster sodnik, da se poganja in spénja po naj vikši stopnji v deržavi i. t. d. — Prijatli so ga sicer opominjevali, da naj se varuje sovražnikov, da so se zarotili, da bi ga odrinili. Toda Blagič se tega ne boji, ker ga mirna vest in pošteno ravnanje tolaži; tudi misli, da vladar vendar tudi spozná njegove pravične zasluge.

Tudi to ga tolaži, da ga ljudstvo posebno ljubi; pa ravno ta ljubezen podložnikov je dala njegovim sovražnikom naj večjo priložnost, da so ga tožili, kakor da bi bil nevaren vladarju in deržavi. —

Kaj vendar hudobni jeziki ne storé! Tako dolgo so Blagiča njegovi sovražniki černili in obrekovali, da ga vladar res dene iz službe, in še celó zapové, da naj ga iz dežele preženejo.

Ta ostudna krivica je pravičnega Blagiča tako zeló presunila in omamila, da si je želel umreti. Ves otožen postaja, ter sklene bežati od ljudi, kateri so mu njegove blage namena in dela tako nahvaležno povračevali. Napoti se, in gre v neki daljni, silno samotni gojzd, kjer je najdel pri bistrem studencu prostoren skalnat berlog. Tega si izvoli za svoje prihodno stanovanje. Okoli berloga poseka hosto, ter si napravi mali vertec za zelenino, pa še tudi nji-vo za druge poljske pridelke. Kupi si dve kozi,

da ima mleko; — si zaredí nekaj domačih zajcov, in pozneje si napravi tudi nekoliko kuretnine. Drugih potrebnih reči pa, ako mu jih niso donášali bližnji ogljarji, je pa hodil iskat v neko vas, ki je bila več ur hodá daleč od njegove dupline. V to vas je šel le po kake trikrat vsako leto, in si je vselej toliko nakupil, kar je za več časa potreboval.

Tako odločen od sveta in ljudi je preživil Blagič že nekoliko let. Njegov vertec in njegova njiva, kar je vse sam obdeloval, današala sta mu bogato žetev. Kozá se mu je narastlo že za malo čedo; zajčkov je tudi že precej skakljalo pri njegovem stanovanji; pa tudi kuretnine se mu je že precej zaredilo. Te živalice so bile Blagičeva edina družba in veselje, in privadil se jih je bil tako, da so precej k njemu prišle, če jih je poklical. — Ljudi ni nikoli vidil, razun, kadar so mu iz daljne vasi kaj živeža prinesli, ali kadar je kak ogljar ali drugi popotnik zašel do njegovega berloga. Imel je

vedno toliko živeža, da je tudi ptujim lahko kaj postregel. Tako je živel mirno in tiho in zadovoljno, in je bil hvaležen Bogu, da ga je pripeljal iz nevihtnega življenja v ta miren in samotni kraj, kjer je tudi sklenil dokončati dneve svojega življenja. Nazaj med ljudi iti, ga ni mikalo, ker so mu bili večidel presovražni, dokler je med njimi živel.

Neki popoldan, ko je Blagič ravno spravljaj zrele poljske pridelke, in je bil že močno truden, gre v bližnji brezovi gajček, skozi ktere ga je šumljal bistri potoček. Koze so se mu prijazno pasle ob potoku. — Rad bi se nekoliko opočil, ohladil in s hladno studensčnino okrepčal, toraj se vleže pod neko drevo v travo. Zamišljen posluša ptičje petje, katero je stoterno odmevalo po tihi samoti. — Na enkrat se mu zdi, da med ptičjim žuborenjem se sliši tudi stok malega otročička. Posluša, in vleče na uho; — in res, vedno bolj milo se razlegajo žalostni otroški glasi. Vstane,

gleda na vse strani, in lej, — v veliki travi najde zalega otročička, kateri je bil zavit v bogato blazinico. Zraven njega je bila culica z mnogoverstno otroške opravo. Dete je bilo znabiti kake pol leta staro. Ko otročiček človeka zagleda, jame na ves glas britko jokati in ročice stegovati. Puščavniku se zeló smili ubogo dete. Tudi on je bil nekdej oče, pa nemila smert mu je pobrala ženo in otroke, menda zato, da niso bili pozneje priče njegove nesreče. Pogled zapuščenega otročička je Blagiča vnovič navdajal z ljubeznijo do nedolžnih; saj je ravno takim nekdej rad pomagal in se za nje potegoval. Veselo vzame tedaj otročiča v naročje, in kakor nebeški angeljček, se mu smehlja nedolžno dete. Pritisne ga k sebi, in reče: Revček brez vse pomoči si sam tukaj. Božja previdnost me je ravno zdaj sem poslala, da boš rešen in ohranjen. V božjem imenu te bom redil, in bom tvoj oče. Po tem pokliče k sebi veliko kozo, in dá otroku piti sladkega mleka. Dete

je bilo že silno lačno. Ko pa se nasiti, zaspí v Blagičevem naročji tako mirno, kakor mu bil sam angeljček varh zatisnil objokane oči.

Nese ga tedaj v svoj berlog, mu pripravi mehko posteljico iz mahu in listja, ter ga položí na njo. Prav ljubeznjivo in skerbno redi Blagič tega sirotka. Rad je imel to nedolžno dete pri sebi, in ravno s tem se mu svet zopet nekako prikupi; — spominja se ljudi, in skle- ne dečka tako odrediti, da se bo mogel kdaj krepko ustavljati vsem nevihtam sveta. Pred vsem se Blagič prizadeva, da otroka posebno uterjuje in očverstuje na telesu. Imenuje ga Jernejčka. Daje mu jesti mleka in pozneje tudi kaj jagod i. t. d. Ves božji dan ga ima na prostem zraku, in vsaki dan ga koplje v bliž- njem potoku. Oblači ga s priprosto in lahko obleko. Otročiček je lazil o začetku po travi sem ter tje, pozneje pa kmali shodi, in povsod teka za Blagičem, če dela v vertu, na polji ali v berlogu. Tako raste Jernejček in postaja ve-

dno bolj čverst in zdrav, in zeló razveseljuje svojega rednika. Ko bolj odraste, že Blagiču kaj pri delu pomaga, postavim, vodo nositi, živinico na vodo goniti, jajca pobirati po gnjezdih,

na ognjišču pravljeni,

pleti i. t. d.

namreč do da je za

bolje, ako mladih nog

ristnega de-

daje duši in truplu moč in življenje. Vedil je, da

more otrok vedno kaj delati in koristnega misliti,

da se obvaruje mnogih napak, ktere pri mladini

izvirajo iz lenobe in pohajkovanja, in iz katerih

prirastejo mnoge hudobije, ki se težko težko

odpravijo.

ogenj po-

na vertu

Blagič je

bro vedil,

otroka naj

se že od

privadi ko-

la, ker to

Pozneje, ko so se dečkove dušne moči že bolj zbujale, začne Blagič njegove misli nape-
ljevati na Boga, vsegamogočnega stvarnika in

ohranovavca vseh živih in neživih stvari. Kadar ga ima pri sebi na vertu ali na polji, ga uči poznavati razne rastline; mu pravi, kako je vsako tudi naj manjše zeljice, tako ustvarjeno, da iz semena kali, raste, cvete, dozreva, in seme rodi, — da iz semena zopet nove, mlade rastline poganjajo i. t. d. Dalje mu razklada, kako je vsegamogočni, naj modrejši in naj dobrotljivši Bog vse to dal človeku, da bi rabil in se veselil. — Tako se uči Jernejček Boga iz stvarjenih reči poznavati, ga ljubiti, častiti in mu služiti. Pri vsaki priložnosti mu Blagič kaže, kako je Bog naj bolj popolnoma, človek pa revček na svetu. Priporočuje mu, da naj vselej zaupa v Boga, in naj se ponižno vdaja njegovim svetim in modrim naredbam. Zjutraj, ko vstaneta, skupaj molita, — tako tudi opoldne, pred jedjo, po jedi in zvečer, preden gresta počivat. — Jernejček se je navadil, da je rad molil in delal in svojega rednika zvesto ubogal. Blagič ga pozneje tudi uči brati, pisati in drugih

takih potrebnih in koristnih reči, in tako skerbí za časno in večno srečo svojega ljubega rejenčka.

Deset let se je že steklo, kar sta bila Blagič in Jernejček skupaj. Blagič se je že zeló postaral in nekako opešal. Težko je že delal na vertu in na polji; večkrat je bil že prav prav slab, in komaj je že vstajal iz postelje. Jernejček je bil že vseh domačih opravil tako dobro navajen, da jih je že večidel lahko sam opravljal. Starček pa je tudi rad vidil, da je deček vedno kaj delal, — češ, naj se navadi delati, da si bo tudi sam mogel kaj pomagati. — Blagič je vedil, da ne bo dolgo živel. Ni se bal umreti, ker je skusil, kako je svet nehvaležen in sovražen. Kar je pobožnemu starčku naj bolj serce težilo, je bilo edino to, da bo mogel zapustiti svojega mladega in neskušnega Jernejčka, ktereга je priserčno ljubil in zanj skerbil. Ta misel mu toliko britkejše prihaja, kolikor bolj čuti, da že oslabuje, in da se mu bliža zadnja ura.

Poslednjič Blagič tako zelo oslabí, da že ne more iz postelje vstati. Čuti tedaj, da je prišel čas, ko se bo mogel ločiti iz sveta. Prav skerbno se pripravlja za smert. — Žalosten je Jernejček pri smertni postelji svojega ljubljene-ga rednika, in ga poprašuje s solznimi očmi, kako bi mu mogel kaj pomagati in postreči. „Ljubi moj Jernejček,“ pravi starček, „ne mo-reš mi pomagati, — Bog me kliče k sebi. Šel bom iz tega sveta, in tebe, revčka, bom mo-gel tukaj samega pustiti.“ — Ubogi Jernejček glasno joka, in toči britke solzice na posteljo svojega ljubeznjivega dobrotnika. „Ne bodi pre-več žalosten“, mu pravi starček; „Bog hoče ta-ko; in njegovi presveti volji se ne moremo ustavljati. Ako te jaz zapustim, se spomni, da imaš še naj boljšega očeta — Boga — v nebesih. V njega zaupaj! gotovo te ne bo zapu-stil. On je povsod, tudi tukaj v samoti, pri tebi; te varuje, in za te skerbí. Le njega prosi in moli, kadar mene ne boš imel; on ti bo

gotovo vselej pomagal!“ — Še hoče starček govoriti, toda ne more; — sapa mu zastaja, oči zatemné, in — po njem je. —

Jernejček je sicer vidil, kako je ugasnilo življenje ljubljenega rednika, toda vendar ni prav vedil, kaj se je ž njim zgodilo, — mislil je namreč, da so ljubi oče le prav terdno zasпали. Ker pa se merlič nič ne gane, in se ne prebudi, je deček vidil, da je starček mertev, in da se ne more zbuditi. Milo, milo joka, in sam ne vé, kaj bi storil. Glasno toži Bogu svojo veliko nadlogo in revščino. Pervo noč ne zatisne očesa; vedno gleda svojega mertvega rednika, in ga boža po velih licih. — Pozabil je na jed in pijačo, in tudi kozé mu niso bile mar; razkropile so se daleč po gojzdu. Prišle so sicer drugi večer nazaj k berlogu, toda Jernejčkove naj ljubše kozice ni bilo med njimi. Sklenil je toraj, da jo hoče tako dolgo po gojzdu iskati, dokler je ne bo dobil.

Precej prihodno jutro se Jernejček napoti v gojzd, da bi poiskal svojo ljubo živalico. Dolgo dolgo tava sem ter tje, toda nikjer ne vidi nobene živali. Na enkrat pa zasliši pse lajati. Preplašen stermí, in poslušá neznane glase. Kar zašumí po germovji, in lej! njegova ljuba kozica mu spehana skoči na proti, kakor da bi ga hotla pomoči prositi. Veselo objame Jernejček ljubo živalico, in jo prijazno gladi; za njo pa se pridervijo psi, in neprenehoma v njo lajajo. Deček se bojí za kozico, in vpije in joka na vse gerlo. — Po gojzdu pride tudi velik mož, lovec, ktereга se deček zeló ustraši!

Ker pa ga neznani mož prav prijazno ogovori, se tudi deček zavé, in mu prav razločno odgovarja, kar ga praša. Jernejček mu pové vse od svojega mertvega rednika, in še prav priprosto reče: „Mislim, da vas je Bog k meni poslal, da bote zdaj vi moj drugi oče, in mi bote dajali, kar potrebujem.“ Jernejček tudi prosi lovca, da naj gre ž njim, da bo sam

vidil, da je res tako. Lovec gre z dečkom, in res dobí v berlogu mertvo starčkovo truplo. Na mizici poleg merliča so bile molitevne bukvice. Ko jih lovec odpre, najde na nekem listku zapisane verstice, s katerimi je bilo naznanjeno, kdo je bil ta puščavnik, in kako je tega dečka, Jernejčka, dobil. — Nedolžno, priprosto in odrikotoserčno obnašanje Jernejčkovo je lovca tako ganilo, da mu obljubi, da ga bo sabo vzel in zanj skerbel. Pokopala sta puščavnikovo truplo. — Po tem pa skličeta vso žival skupaj. Jernejček se še poslovi od vsega, kar mu je bilo tukaj drago in prijetno, in vzdigneta se proti lovcovemu domu, kateri je bil na koncu neizmernega gojzda blizo velike vasi. Čudili so se lovcovi, ko jim oče novega sina in ž njim celo čedo lepih žival domu pripelje. Ko so zvedili od dečka, kako je bil revež zapuščen v gojzdu, so ga imeli vsi prav radi. — Jernejčku se je vse novo zdelo, pa se je kmali vsega privadil. Priserčno

je ljubil in spoštoval svoje dobrotnike. Rad je ubogal in delal, in vsi so ga prav radi imeli in lepo zanj skerbili. Napravili so mu novo obleko, in so ga pošiljali z drugimi otroci vred v farno šolo. Jernejček je prihajal, kolikor starji, toliko tudi modreji in boljši na duši in na telesu. Postajal je pa tudi vedno bolj resnoben in zamišljen. Pobožni duh, kterega mu je njegov rajni rednik že zgodaj v serce vtisnil, se je v šoli in cerkvi lepše razvijal in naj lepši sad obetal. Spoznal je, kako dobrotljiv je Bog, in kako prečudno skerbí za vse svoje stvari. Prav zadovoljno in nekako upljivo je živel; le edino ta želja mu je v sercu vstajala, da bi zvedil, kako je prišel kot dete v gojzd, in kdo so bili njegovi pravi starši. Pa tega mu nihče ni mogel povedati, ker vsa ta prigodba je bila še temna, kakor zemlja po noči, —

Nekega dne zvečer, priderdra lepa kočija pred lovcovo hišo. Postaran gospod stopi iz nje, in prosi lovca, da bi mu dovolil pri njem prenočiti, ker se mu je kočija nekaj poterla, in si ne upa po noči skozi gojzd voziti. Veselo in gostoljubno sprejme lovec ptujega gospoda; le to mu je žal, da mu ne more kaj prida postreči. Ptujec, akoravno imeniten gospod, je bil z vsem prav zadovoljen. Posebno je rad gledal zdrave, berhke in rudečolične dečke, in nekako milo se mu stori, da mu svitla solzica igra v očesu. Lovec zapazi, da je ptujec zamišljen in nekako otožen, ter ga sočutno popraša, če ima on tudi otroke. „Bil sem nekdam presrečen mož in oče; ali božja previdnost mi ni pustila te sreče dolgo uživati. Imel sem sinčka, kateri bi že zdaj utegnil tema dvema (na Jernejčka in poleg njega sedečega dečka kazaje) enak biti. Ko ta dva dečka vidim, se mi ponavlja stara serčna rana, in ne morem drugače, da sem žalosten. Oj, ko bi mogel svojega ljubega sinčka

še enkrat objeti in pritisniti na serce, kako srečen bi bil! Prav pobožno bi ga izrejeval, da bi me veselil in na starost podpiral.“ — „So Vam tedaj vsi Vaši pomerli?“ praša lovec. „Res da, bolje bi se tolažil, ko bi vedil, da so vsi mrtvi. Prejšnje leta sem služil na ptujem kraljevem dvoru, in ko sem bil naj bolj srečen, sem mogel iti po službenih opravilih v druge, daljne kraje. Žalostno mi je bilo pri sercu, ko sem se slovil pri svoji ljubi ženi in pri milem detetu; in res, nisem bil zastonj žalosten. Komaj odidem, kaj se zgodi? Neki grozovitni hudobnež mi vzame otroka, ženo pa, o strašna hudobija! — neusmiljeno umori. — Božja pravična roka je sicer hudobneža kmali zadela, — konji, namreč, so se mu na neki poti splašili in prekucnili voz in njega v globok prepad. Bog naj bo grešniku milostljiv! — jaz sem mu že popolnoma odpustil. — Svojega sinka pa sem že iskal po vsem ljubem svetu, pa nikjer ga še do zdaj nisem zasledil. Mislim, da bi ga

lahko spoznal; imel je, kakor tudi jaz, na levi roki mezinec in perstanec skupaj zraščeni.“ —

„Oj sreča in veselje!“ zavpije lovec na vse gerlo, in pokaže ptujcu levo roko Jernejčkovo, na kateri sta bila resnično mezinec in perstanec skupaj zraščena. Lovec hitro pripoveduje prečudno dečkovo prigodbo. Čas, kadar je bil Jernejček v gojzdu najden, in tudi vse druge okoliščine, ktere je rajniki Blagič v molitevne bukvice zapisal, pa tudi to, da je bil Jernejček zeló podoben njegovi materi, je na tanko spričevalo, da je on pravi sin tega ptujega gospoda. Koliko veselje prešinja očetovo serce, ko ima zopet svojega sina! Veselja se joka, ga objema in poljubuje, in vsa hiša se raduje in hvali Boga, da je tako prečudno dal pridnemu Jernejčku očeta, žalostnemu očetu pa njegovega zgubljenega sina. — Dva dni ostane presrečni oče še v lovcovi hiši, in ko odhaja s svojim sinom, še vso hišo prav bogato obdaruje. Hvaležno in s solznimi očmi se slovi Jer-

nejček pri svojih ljubih rednikih in brateh, in odpelje se z očetom proti ljubemu domu. Stanoval je pri imenitnih ljudeh; pa vendar ni bil zato kaj ošaben; in se ni spridil, akoravno je kaj slabega vidil in slišal. Ravnal se je vedno po prvih zlatih naukih, ktere mu je še rajnki Blagič v mlado serce vtisnil. Bil je pošten in pravičen pred Bogom in pred ljudmi. Svojega očeta je Jernejček vse svoje žive dni lepo spoštoval in razveseloval; zato ga je tudi Bog obilno blagoslovil na duši in na telesu.

D n e v n i k.

Blaž je bil prav priden deček. Rad je hodil v šolo, in se je prav skerbno učil. Posebno

je rad pisal in spisoval. Prepisoval si je lepe pregovore, izreke, povestice in pesmice, ki jih je kje bral ali slišal. Pa tudi sam je že kaj spisoval. Časoma je tudi staršem zapisoval, kaj vsaki dan prejemajo ali izdajajo. — Pozneje pa si naredi lepe bukvice, v ktere vsaki dan kaj zapisuje. Te bukvice je imenoval svoj dnevnik. — Poglejmo nekoliko, kaj je zapisoval! Na prvih listih je bilo to le zapisano:

„Na svetega Florijana dan.“

Zbudil sem se zjutraj ob peti uri. Ravno so prisvitili prvi solnčni žarki čez goro. Vstanem, se napravim in umijem; molim juterno molitvico, ter grem k staršem, kjer me je že kosilo čakalo. Ko odkosim, grem v hlev po živino, in jo ženem na pašo. Tu dobim že tudi svojega prijatla, sosedovega Tineta, s katerim sva zapela to le jutrajno pesem: *)

---

*) Glej Potočnikove sv. pesmi!

Prisvetil dan, zbežala noč,
Živim radujem se,
Skazuje solnce božjo moč,
In kak dobrotljiv je!

Kdo nam počiti sladko dá,
In kdo za nas skerbi?
Kdo nas utrudene krepčá?
Kdo drug, o Bog, ko ti!

Ti hočeš, da se vid'mo spet,
Vesele nas zbudiš,
Na novo blagosloviš svet,
Zvestó za nas skerbiš.

Od tebe zvirá vse, gospod!
Ker vse je tvoja vlast,
Brez konca nam deliš dobrot,
Zato ti pojem čast.

Le v tvoji moči, Bog, živim,
Spustiti me ne smeš;
Dodeli mi, da rad storim,
Kar koli zapoveš!

Veselo spet na delo grem,
 Veselje daje speh,
 Le dobro da naj delam, vem,
 In vedno čertim greh.

Človeka pred saboj imaš,
 Naj kamor hoče gré;
 Serce njegovo vse poznaš,
 Vse misli in željé.

Če sem pobožnosti udan,
 Ravnam, živim lepó,
 Me ljubiš, Bog, sem prav kristjan,
 Me pekla vest ne bo!

Ko sva to odpela, sva brala iz šolskih bukvic, ktere sva saboj prinesla, in sva se pogovarjala od tega, kar se v šoli učimo. Ob pol desetih sva gnala živino domu, in ko jo v hlev spravim, grem precej v šolo. V šoli smo se učili kerščanski nauk in pisati. Po šoli sem doma živini kladel, in po tem smo šli južinat. Po južini pa sem se zopet umil in šel v šolo. Učili smo se številiti iz glave in pismeno, po

tem smo brali in spise razkladali. Prišli so v šolo tudi gospod fajmošter, in so prašali, kako se učimo in obnašamo; nekterim učencom in učenkam so tudi dali lepe podobice. — Popoldne ob štirih sem šel zopet živino past. Prav rada se je pasla, samo mlada rudeška mi je enkrat ušla v sosedov zelnik; toda berž sem jo zavernil in razstergan plot popravil, in stavim, da mi drugo ne pride notri. — Ta dan popoldne sem naredil tudi iz lesa eno žlico in kuhavnico, kateri sem zvečer materi domu prinesel. Ko smo po večerji sveti roženkranc odmolili, sem šel precej spat; zeló sem bil že truden.“

„14. velikega travna.“

Danes so nam gospod učenik pravili od vodá na Krajskem. Rekli so: Poglavitna reka v tej deželi je Sava. Potlej so Kerka, Kolpa, Ljublanica, Bistrica, Kokerca, Sora, Ideršica, Ipavšica, Mirna, Ribnišca, Temenca,

Radulja in še več manjših potokov. Razun rek in potokov so na Krajskem tudi jezera; med temi je naj večje bohinjsko jezero, ktero meri 561 oralov, bleško z 254 in cerkniško z 300 orali. Na Dolenskem so tudi dobre toplice pri Novem mestu ali pri Soteski, ki imajo 28 stopinj gorkote, in pri Šmarjeti in Čatežu.“

„Na binčnostni ponedeljek.“

Ta dan sem bil z materjo na Šmarni gori. Nikoli ne bom pozabil, kako rad sem šel z nji in koliko sem vidil po poti in na gori. Vidil sem veličastno Savo, dolg most in sterma goro. Na gori se nisem mogel nagledati lepe cerkve. V velikem altarji, v prelepem tronu, je mati božja sv. roženkranca z detetom v naročji. Vsa cerkev je po stropu prav lepo pomalana. Rad sem ogledoval mične podobe romarjev po domače napravljjenih, s prijaznimi, znanimi obrazi. — Tukaj sva bila z materjo pri sv. maši, in

ko sva se ljubi Marii devici lepo priporočila, sva se tudi zunaj cerkve ozirala v daljne gore in ravnine. Vidil sem skalnati Grintovec, mogočni Triglav in prelepe ravnine, hribe in doline. Kaj lepo se vidi tudi ljubljansko polje z belo Ljubljano in z drugimi cerkvicami po zelenih hribih. Tako prijetno se mi je zdelo na gori, da sem prav nerad šel doli. Mati so mi tudi kupili odpustka, ktereга sem tudi nesel mali sestrici domu. — Kadar vidim zdaj od doma Šmarno goro, se vselej spomnim, kako lepo je gori.“

Na sv. Antona dan.

Danes smo učenci praznovali god našega ljubega šolskega učenika. Vsi smo prišli praznično oblečeni k sv. maši, po tem smo šli v šolo, in tukaj je nekdo iz med učencov učeniku tako le srečo vošil:

Častiti gospod učenik!

Za Vaš veseli god bi Vam radi danes srečo vošili. Toda ne moremo z besedo zadosti odkriti in povedati prehvaležnih in ljubeznjivih vošil, ktere nas danes v sercu pregrevajo. — Prav preserčno Vas pozdravimo, in vsi iz serca vošimo: Bog Vam daj naj večjo srečo na duši in na telesu! Bodite vedno zdravi, veseli in zadovoljni, in še dolgo dolgo sadite v naše serca neprecenljivo seme prezlatih naukov! Vse svoje žive dni Vam bomo hvaležni, in nikoli ne bomo pozabili, kaj nam dobrega storite. Neprenehoma nam bodo Vaše prelepe vodila pred očmi, in nikdar se ne bomo dali preslepiti, da bi se vselej zvesto po njih ne ravnali. Tudi bomo vedno za Vas molili, da bi Vam ljubi Bog vse obilno obilno poplačal, kar storite za našo časno in večno srečo. —

Gospod učenik so bili zelo ginjeni, in so nas zagotovili, da jih nobena reč na svetu

toliko ne veselí, kakor, če vidijo, da učenci in učenke postajajo dobri in pošteni ljudje, kateri dozrevajo na svetu za svojo časno in večno srečo. — Mi smo še enkrat obljubili, da se bomo vedno lepo obnašali in jih veselili; — po tem pa smo to le pesmico zapeli:

Praznujemo veseli dan,
 Tak željno že dočakovan;
 Veselje serčno nas navdaja,
 Ker se preljubi god obhaja.
 Iz sere hvaležnih vseh doní:
 Učitelja naj Bog žíví!

Praznujemo veseli dan,
 Vsem šolarjem preblagorvan;
 Preserčne pravimo vošila,
 Ljubezni dajemo vezila.
 Iz sere hvaležnih vsem puhtí:
 Učitelja naj Bog žíví!

„8. grudna.

Danes smo se poslovili pri svojem duhovnem učeniku s tem le besedami:

Britke solze nam tečejo,
Serca nas globoko sklejo,
Milo so nam ranjene!
Oče Vi preljubeznjivi,
Reve nas zapuščate!

Kakor pomlad raj odklene,
Svoje rožce v vertec dene,
Tak storil' ste tudi Vi:
Šolo ste nam preskerbeli,
Srečo pravo nam oteli,
Nažarili boljše dni!

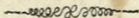
In kak lepo ste učili,
S sveto vero um yedrili
In žlahtnili nam sercé!
Rajsko pot ste nam kazali,
Čednosti vse razcvitali,
Leta venčali mladé.

Oj, pretežko Vas pustimo,
 Zló za Vami se solzimo,
 Milovamo iz serca!
 Zmiraj bomo Vas pomnili,
 Srečo božjo Vam prosili,
 Vedili dobrotnika.

Bog Vas vodi in obvari,
 S sveto milostjo obdari,
 Plačaj Vam dobrote vse!
 Enkrat pa naj Vas preseli
 V zaželjeni raj veseli,
 Gori med izvoljene!⁶⁶

Takih spisov je imel Blaž prav veliko v svojem dnevniku. Večkrat ga je spisoval, in tudi svojim tovaršem kazal in prebiral.

Kdor zapisati kaj si zná,
 Veselje in dobiček 'ma.

Zlate bukvice.

Mihic je že pet let v šolo hodil, in se je posebno lepo brati in govoriti navadil. Tudi razumel je že skoro vse, kar je bral. Prav brihten deček je že bil; vsi so ga radi imeli.

Ko je bil njegov god, mu kupijo boter lepe bukvice z zlatim obrezkom. Mihic ni imel nobene reči tako rad, kakor te nove bukvice. Saj je bilo pa tudi prav veliko lepega branja v njih. Nekaj je bilo takega le:

I.

Cvetje in sadje.

Mladenči in deklice so podobni cveteči pomladi. Spomladi vse kalí, cvete in raste. Tudi mladost živi brez skerbi, veselo in zadovoljno. Vse dušne in telesne moči se ji zbuja in razvijajo. Blagor mladenču in deklici, ako ima zla-

to cvetje lepih vednost in čednost, in ga ne pokvari! — Kar človek v mladosti seje, to pozneje žanje, in vživa dober ali slab sad na tem in na unem svetu. — Cvetje, katero mladence in deklice lepša, je: pobožnost, nedolžno veselje, otročja ljubezen do Boga, molitev, delavnost, pokorščina, priljudnost, ponižnost, ljubezen do bližnjega, sramožljivost, nedolžnost.

Pobožno serce se povzdiguje iz nečimernega sveta k Bogu, do prelepih nebes, kjer cvete in kraljuje naša prava sreča.

Nedolžno veselje varuje, da se mlado serce ne rani z zopernostjo in grenkostjo. Nedolžno veselje pa izvira iz nedolžnega serca, iz čiste vesti.

Kjer cvete ljubezen do Boga, so tudi druge čednosti doma. Iz svete ljubezni raste mir in tolažba za vse okoliščine tega življenja.

Molitev je prekrasno cvetje, iz katerega prihaja mnogoverstno lepo sadje. Ko mladeneč in deklica pobožno molita, se vidi naj lepša podoba.

Kdor nerad dela, in je len, kaže, da tudi na duši lenobo pase. Delo stori, da smo veseli, in nam daje kruh in obleko.

Predeu človek kaj zapoveduje, naj se tudi sam uči ubogati. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga.

Priljudnost je podobna cvetici, ktera se vsakemu pri-
kupi. Priljudnim ljudem radi kaj zaupamo. Sirovost pa
vsakega žali.

Ponižnost je podobna vijolici, ktera v samotnem kraji
cvete in prelepo diši. Iz ponižnosti rastejo vse druge čed-
nosti. Kjer ponižnosti ni, nobene ni!

Ljubezen do bližnjega nam pridobi božjo milost in
prizanašanje.

Sramožljivost je terdna ograja, ktera mladost varuje,
da je zapeljivost ne premaga.

Nedolžnost je pot, po kateri se pride do čednost. Ne-
dolžno serce je zlati raj, v katerem cvetó vse naj lepše
cvetice. —

Pomladanskemu cvetju škoduje in ga tudi popolnoma
pokvari: slana, hud vihar, merčesi i. t. d.

Mladosti pa škoduje, in jo mori: merzlota v ljubezni
božji, posvetni duh, hudobne, zapeljive besede, priliznjenost,
slabe tovaršije, pregrešno veselje i. t. d.

Pomladanskemu cvetju škoduje slana. Veselo cvetejo
drevesa, cvetice in druge rastline; ali ena merzla noč je
dosti, da pomori vse mlado cvetje, in prežene zlato

upanje. Tako je tudi pri mladih ljudeh. Ako mladostno serce omerzne do vsega dobrega in lepega, umira tudi nedolžnost in čednost. Oj, koliko prelepega cvetja se obleti pri neskerbni mladosti!

Komaj se prikažejo naj perve in naj bolj nježne cvetice pobožnega in ponižnega serca, pa jih že morí merzlota, to je, nečimerno in samopašno vedenje.

Tudi vihar pokonča veliko pomladanskega cvetja, ter pomeče in tudi s korenino izruje naj lepše drevesa, ktere bi bile obilno rodile naj zlahtnejega sadja. To je žalostno. Še bolj žalostno pa je, če se pri mladih ljudeh tako godí. Posvetni duh večkrat razsaja hujše, kakor naj silniši vihar, ter razdeva naj lepše čednosti cveteče mladosti.

Posvetni duh je poln prevzetnosti, nečimernosti, sladnosti, lakomnosti, krivice, sovraštva in hinavščine. Srečen je mladeneč in deklica, ki se dobro varuje v takem hudem viharji!

Pomladanskemu cvetju škodujejo tudi merčesi, katerih je naj več v naj lepšem pomladanskem času, kateri uničujejo lepo, mlado cvetje. — Ali tudi mladim ljudem škodujejo kakí merčesi? — Zapeljivci, prilizovavci, slabe tovaršije so tisti sovražniki, ki pogubljajo nedolžno mladost. — Oj, mladenci, deklice! varujte, varujte se tacih hudobnih zapeljivcov! — hujši so, kakor strupeni merčesi in gadovi piki.

II.

Nabrani šopki.

Lepota dá zemlji toplo let',
Nedolžnost mladenčem rožni cvet.

Vodnik.

O blagor, ki se čist ohrani,
Ki zmot in greha dušo brani!
Življenja pot mu gladka je.

J. Koseski.

Kdor sam sebe povišuje,
Prazno glavo oznanuje.

A. Slomšek.

Razumi resnično, se derži pravice,
Z veseljem se primi del krasnih,
Nikoli ne vgasnejo te tri zvezdice

Slušavcom glasov neboglasnih;
 Kar čas ti podà, mu daš zopet nazaj,
 Le Večno ustvari ti večnosti raj.

L. Toman.

Perva je beseda taka:
 Ljubite gospod Bogá,
 Ker gre njemu slava vsaka,
 Ljubite ga iz sercá!

Druga je beseda taka:
 Ljubi naj zavolj Bogá,
 Ker gre njemu slava vsaka,
 Vsak kot sebe bližnjega!

Tretja je beseda taka:
 Kdor bo starše spoštoval,
 Ki jim gre spodobnost vsaka,
 Jezus ga bo daroval.

M. Valjavec.

Prijatli predragi! popotniki smo, —
 Skoz ptujo deželo v domačo gremó.
 Življenje je cesta čez plan, čez goré, —
 Ga rado zapelje, kdor pota ne vé.

Potočnik.

Ljubó pojoči v logih ptiči,
 Od zarje pozlačeni griči,
 Cvetic dušecih pisan cvet
 V raj stavijo nedolžnim svet.

Nedolžnost paradiz je pravi,
 Premili Bog vse v vanj postavi —
 Stanuješ tamkej vekomaj,
 Zmotiti kači se ne daj!

M. Kastelic.

Teló človeško je posoda iz ila,
 Ki jo po terdih tleh valé viharji,
 Razbije v mraku ali rujni zarji
 Vremenov jeznih jo tuleča sila.

Vest je na sercu oljkina mladika,
 Če po pravice blagem potu hodiš;
 Če pa v slepote kužni mlaki blodiš,
 Je pisan gad, ki te brez mira pika.

Fr. Cegnar.

Prelepo se sveti srebro in zlató,
 Prelepo se sveti od zvezdic nebó;
 Nedolžnosti rožca še lepše cvete,
 Nevesta med drugimi rožami je! —

III.

Iskrice.

Greh naredi iz medu strup, iz veselja žalost, iz življenja smert, iz nebes pekel.

Obnašaj se vedno tako, kakor da bi te vsi ljudje vidili.

Bolje je, da si sam in zapuščen, kakor pa, da bi bil v slabi tovaršii.

Naj lepša obleka je ponižnost, in naj drajsi perstan je poštenost.

Sovraštvo je studenec vsega hudega; ljubezen pa vir vsega dobrega.

Eno je poglavitno potrebno, in to je krepost ali pobožnost. Iz nje izhaja vsa naša sedanja in prihodnja sreča.

Kakoršno je drevo, takšen je sad. Če je človekovo serce slabo, tudi dobrega sadu roditi ne more.

Čas je naj dražje blago na svetu. Kdor čas zapravlja, je naj večji zapravljivec.

Bolje je slaba obleka pa dobro serce, kakor draga obleka in nečisto serce.

Ni še dosti, če veliko veš; tudi storiti moraš, kar veš, da je prav.

Mladost ne vé, kaj je naj bolj tečno; mora tedaj dobre svete poslušati in ubogati.

Zemlja je dolina solz; ima pa solz žalosti in solz veselja.

Bogastvo in sreča ne stori človeka vselej srečnega.

Čisto serce, ktero Boga ljubi, je več vredno, kakor zlato in srebro in ves svet.

Naše bogastvo naj bo dovoljnost; naša čast naj bo čednost; naše veselje naj bo dobra vest; naša moč naj bo molitev; naše upanje naj bodo nebesa.

Abecednik hudobij je laž. Kdor se laže, slabo kaže.

Ako hočes samega sebe spoznati, pazi, kako drugi delajo. Ako pa hočes druge spoznati, pa glej v svoje serce!

Ne povej vsega, kar veš; stori pa, kolikor moreš.

Kdor z jezo kaj dela, vesla na viharji vodi.

Sam sebi nikar veliko pregreškov ne odpuščaj; drugim pa odpuščaj vse!

Veliko željá je grob zadovoljnosti.

Kdor pozabi svojo domačo hišo, tudi ne ljubi svoje domovine.

Hudobno serce se ne veseli lepih reči.

Domača hiša je cerkvica, — in altar v nji je mater-
no serce.

Kdor od drugih slabo govori, tudi tebi ne prizanese.

Skušnja je šola modrosti.

Ako hočeš kaj brati, da bi ti kaj koristilo, beri
umno!

Kdor kaj dobrega vé, in ne stori, je podoben čebeli
brez medu.

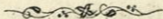
Življenje je knjiga. Neumneži jo hitro in po verhu
prebirajo. Modri pa jo počasi in premišljeno berejo, zato
ker vejo, da jo le enkrat berejo.

Otročje življenje je sladko spanje; mladenčevo so
sanje; možovo pa je resno čuvanje.

Takih in enakih lepih spisov je bilo veliko
v Mihcovih zlatih bukvicah. Vse, kar je bral,
je tudi na tanko premišljeval in tako dolgo po-
navljal, da je vse razumel in si zapomnil. Ča-
soma je bil Mihic prav moder mladeneč.

Nabiraj nauke, jih hrani v serecé,

Gotovo ti sadje obilno rodé!

NOVO LETO.

Bog je ukazal, da naj bo noč in dan, letni časi in leto. In tako se vedno godí in versti že od stvarjenja sveta. — Novo leto se začne z mescom prosincem ali januarjem. Resnoba je stopinja iz enega leta v drugega. — Komaj se zjutraj dan naredí, je že vse živo po hiši; otroci hité svojim ljubim staršem vošit srečno novo leto, in se zahvaljujejo za dobrote, ktere so pretečeno leto pri njih dobivali. Srečen je otrok, dokler ima še očeta in mater, ki tako lepo zanj skerbé; pa marsikteri ravno na novega leta dan mile solze toči po rajnkem očetu ali po mili rajnki materi, ki jih že v novem letu pozdraviti ne more. Dobri, ubogi si-

roti pa pomaga nebeški oče, ki je v novem letu ravno tisti, kakor je bil v starem. Zato pa se na novega leta dan marsiktera lepa molitvica in tudi kak lepi sklep vzdiguje proti srečnim nebesom.

Z novim letom si moramo prizadevati, da bi bili, kolikor smo starji, toliko tudi vedno bolj in umnejši. — Tudi natora se o novem letu začjenja novit. Akoravno je še zeló mraz, in se ne vidi družega, kakor sneg in led, ledene cvetice in sveče, pa tudi šinkovec na nosu,

vendar že prihaja solnce vedno bolj prijetno, in dan se daljša.

Šesti dan novega leta obhajamo še veseli božični praznik svetih treh kraljev.

Prečudna zvezda se vzdiguje,
 Na zemljo lije rajski žar,
 Novico sveto razglasuje,
 In kaže nam nebeški dar.
 Iz jutrove dežele grejo
 Za lučjo to trije možje,

Darove sabo tud' nesejo,
 Po kralju rajskem hrepené.
 Zvestó jih pelje zvezda mila,
 Nad krajém svetem obstojí,
 Kjer božja milost je svetila —
 Ljubezen serca jim topí.
 Nebeško dete so dobili,
 Premilega zveličarja,
 Molili ga, mu podarili,
 Kadila, mire in zlata.

Tud mi za zvezdo tje hitimo,
 Ki v sveti veri nam bliščí,
 Tolažbo, mir le v nji iščimo,
 Svitloba nje nam um jasní.
 Hranimo Jezusu darila:
 Zlatá — vseh dobrih del versté,
 Ljubezni čistega kadila
 In mire žlahtno pa sercé!

Pozneje praznujemo tudi praznik sladkega
Jezusovega imena.

Vse v nebesih in na sveti

Sveto naj ime častí,

Vse poskuša naj mu peti,

In daruje vse moči!

Češen, hvaljen Jezus mili,

Češen bod' ponižno zdaj!

Naj povsod bi te častili

Vsi jeziki vekomaj!

Ti tolažiš nas v težavah,

V sladkem upanji rediš,

In pomagáš nam v skušnjavah,

Nas nikol' ne zapustiš.

Češen, hvaljen Jezus mili,
 Češen bod' ponižno zdaj!
 Naj povsod bi te častili
 Vsi jeziki vekomaj!

O dobrota, serce milo!
 Kdo spoznati more te!
 Kdo naštetu gnad število,
 Ki od tebe so prišle!
 Češen, hvaljen Jezus mili!
 Češen bod' ponižno zdaj!
 Naj povsod bi te častili
 Vsi jeziki vekomaj!

Vse stvari se zavzemite,
 In darujte mu serce!
 Prav ponižno ga častite,
 Slava mu neskončna gre!
 Češen, hvaljen Jezus mili!
 Češen bod' ponižno zdaj!
 Naj povsod bi te častili
 Vsi jeziki vekomaj!

Tice, ribe in zverine,
 Kar se giblje in živi,
 Naj se z nami združi, gine,
 Vse naj hvali ga, častí!
 Češen, hvaljen Jezus mili!
 Češen bod' ponižno zdaj!
 Naj povsod bi te častili
 Vsi jeziki vekomaj!

Tud studenci in potoki,
 Silno morje in vodé,
 Vse gore in skal oboki
 Njemu hvalo naj šumé!
 Češen, hvaljen Jezus mili!
 Češen bod' ponižno zdaj!
 Naj povsod bi te častili
 Vsi jeziki vekomaj!

Vse v nebesih in na sveti
 Sveto naj ime častí!
 Vse poskuša naj mu peti,
 In daruje vse močí!
 Češen, hvaljen Jezus mili!
 Češen bod' ponižno zdaj!

Naj povsod bi te častili

Vsi jeziki vekomaj!

Drugi mesec v letu je svečan ali februar, in je pri začetku večidel, kakor prosinec, še precej merzel. Večkrat se primeri, da v tem času še veliko snega pade. Vendar svečanova huda zima kmali odjenja, ker je solnce že precej gorko in dan vedno dalji. Proti koncu tega mesca je vreme že rado bolj južno.

Sneg in led se taja, in napravi včasi velike vode. Če je kopno, že kmetovavec pregleduje po polji in travnikih, kako jih je zima kaj varovala, in pripravlja že kaj za poljsko delo. Po vertih trebi drevje, da ni na njem gosenčnih zaleg, škodljivega mahu i. t. d.

Tudi otroci so radi že zunaj; toda varovati se morajo, da se ne premrazijo in ne kašljajo. Ta mesec imenuje po prazniku svečnici, ki je pri začetku tega mesca. Otroci se

veselé lepih voščenih svečic, ktere ta dan v cerkvi pri sv. maši žgejo.

Za svečanom pride mesec sušec ali marc. Ako ni prehuda zima, in če sneg še ni skopnel, kopne ta mesec. Kopna zemlja pa je še vsa mokra in mehka. Sušec jo posuši. Solnce prihaja vedno bolj prijetno in gorko, in tudi zbudí že kje kako zgodnjo cvetico iz dolgega zimskega spanja. Toda revci je še zeló nevarno. Huda slana jo rada umori. Tudi nekteri ptiči, ki so šli jeseni od nas, se že povračajo. Po mlakah in drugih takih vodah se zbudé žabe, ktere nam glasno pravijo, da so že vstale, in da ne bodo več spale. Vse je že nekako bolj živo in veselo. Kmetovavec že tu pa tam kaj seje, in tudi na vertu je že dosti dela. — Akoravno so včasi že precej topli dnevi, vendar ne smemo še sleči zimske obleke, da se ne prehladimo. Ta mesec radi ljudje bolehajo. — Mesca sušca je večidel tudi štiridesetdanski

post, kateri nas spominja, kako je naš zveličar za nas terpel in na svetem križu za nas umerl.

Za cvetno nedeljo naredé otroci bigance ali butare, ki jih z mnogoverstnim zelenjem olepšajo, in tudi lepe rudeče jabelka in rumene pomaranče na nje obesijo. Nesejo jih v cerkev blagoslovit, in se spominjajo, kako je šel ta dan zveličar slovesno v Jeruzalem. — Po cvetni nedelji pa se začne žalostni veliki teden. Ljudje hodijo v cerkev k božjem grobu molit. Po tem pridejo veseli velikonočni prazniki. Oj, kako je veselo! Naš mili zveličar je premagal

smert in hudobo in častiljivo vstal iz groba. Vesela „aleluja“ se razlega in druží z živim

veseljem zelene pomladi. — Pridni otroci se velikonočnih praznikov zelo veselé, ker jim prinesejo veliko lepih rudečih in pisanih pirhov.

Mesca malega travna ali aprila je vse že lepo zeleno na vertu in polji. Dan je že precej dolg. Vreme pa je še zelo nestanovitno. Včasi je prav gorko in solnce prav ljubeznjivo sije; pa kar hitro pride dež, veter, in

mraz. Vendar pa se vesela pomlad vedno lepše razvija. Drevje zeleni; na solnčnih krajih se že prikazujejo nježni zvončki, vijolice, zlatice, potočnice, marjetice i. t. d. Tudi ptiči že prepevajo. Kmetovavec pridno dela na polji; pastirji pa že komaj čakajo sv. Jurja, da bi živino gnali na pašo.

En teden po sv. Jurju nastopi veseli mesec veliki traven, maj ali majnik, kterega je že vsa natora težko pričakovala. Drevesa in cvetice prelepo cvetejo, in vse je prav ljubeznjivo in praznično.

Otroci brezskerbni

Po travci tekó,

V rumenkaste lasce

Cvetice pletó!

Pastirji majijo piščali in piskajo na nje; ptiči prepevajo po vertih in gojzdu, da se vse razlega. Tudi veliko cvetic se že prav lepo razcveta, in prijetne sapce šumljajo po mla-

dih zelenih perescih. Povsod se vidi in kaže, da

Veseli maj

Odpira raj.

Poglejmo na polje! Žito je že veliko, in dela klasje; vsa zelenjava prav čversto raste, in ni ga kraja, da bi ne bil obdelan in zeleno oblečen. V zraku se verti škerjanec, in drobí vesele vižice. Iz gojzda se oglašá kukavica in še druga množica veselih gojzdnih prebivavcov. — Po germovji in drevji pa so skrite mične gnjezdica, po katerih ptiči ležejo in varujejo svoje mlade.

Primeri se, da kak staknjen fantè nazná tako malo družinico, in jo hoče pobrati. Stara ptiča pa skakljata pri gnjezdu sem ter tje, in milo pogledujeta prederznega dečka, kakor da bi mu hotla na uho povedati:

„Ljubi deček, pros'va te!

Pusti malo gnjezdice!

Tvoje roke so močné,

Mali ptički se bojé!“

Po cvetji šumé čebelice in čmerli. Tudi mravlje lazijo po tleh, in pridno delajo.

Ta veseli mesec častimo tudi posebno mater božjo, in mu zato tudi pravimo Mariin mesec. Ako imamo kako podobo presvete device,

jo zaljšamo z naj lepšimi cveticami in venci. Kadar imamo čas, posebno zvečer, molimo pri

ljubi božji materi, in ji na čast prepevamo
mile pesmice.

Ko leto se zbudí novó,
In rožice se razcvetó,
Ko pesmi ptičev se glasé,
Mi nekam sili koj sercé:
K podobi mili upno grem,
Marii hvalo, čast dajem.

Ko zar'ja zjutraj rumení,
In beli dan se nam rodi,
In preden delat grem terdó,
Me nekam želje zaženó:
K podobi mili upno grem,
Marii hvalo, čast dajem.

Ko solnce nam za goro gre,
Število zvezdic ko se vžge,
In preden truden zamižim,
Še nekaj v sercu prav želim:
K podobi mili upno grem,
Marii hvalo, čast dajem.

Ko svet me tare, zapustí,
In sreče zame tukaj ni,

Ko bliža se mi zadnja pot,
 Obračam k viru se dobrot:
 V podobo milo upno zrem,
 Marii hvalo, čast dajem.

Marija! vir si nam veselja;
 Zakaj bi serčno ti ne peli,
 Častiti prav ne hrepeneli,
 Ko peti nas navdaja želja?

Marija! ti si ljubeznjiva;
 Zakaj bi tebe ne ljubili,
 Sladkosti tvojih bi ne pili;
 Obraz ko tvoj se nam odkriva?

Marija! ti si sladka, mila;
 Zakaj bi k tebi ne hiteli,
 Pomoči tvoje ne želeli,
 Ko tare nas življenja sila?

Marija! ti si nam danica;
 Le kam oči bi obračali,
 Življenja čolnič kam peljali,
 Ko svetna krija nas tamnica?

Marija! ti nebeške vrata;
 Zakaj bi tebe ne prosili,
 Da enkrat bi nam v smertni sili
 Sijala tvoja zar'ja zlata?

K tebi, d'vica ljubeznjiva,
 Zaupljivo pribežim, —
 Dela vse in upe svoje
 V tvoje varstvo izročim,
 Vem, ne boš me zapustila,
 Moja mati serčno mila!

Ti stopinje moje vodi,
 Varuj vsega huđega,
 V božji milosti ohrani
 In razcvetaj mi duha!
 Če si z mano, ljuba mati,
 Ni se treba nič mi bati!
 Ko nesreča me preganja,
 V svoje krilo me zakrij!
 In če žalost me vtopuje,
 Ti veselje v serce lij!
 Ti preljuba, o devica!
 Si gotova pomočnica!

Tebi celo serce svoje
 Zaupljivo izročim,
 Da boš mati mi ostala,
 V sladkem upanji živim.
 Vem, ne boš me zapustila,
 Moja mati, serčno mila!

Marija, mati ljubljena!
 O bod' češčena ti!
 Rodila si nam Jezusa,
 Zato te vse časti.
 Mi svoje serca ti damó,
 In upno k tebi kličemo:
 Marija, pros' za nas!

Marija, sladko ti imé!
 Krist'janom močni var!
 Ti zdraviš žalostno sercé,
 Nam siješ upni žar!
 Zatoraj ne prenehamo,
 In upno k tebi kličemo:
 Marija, pros' za nas!

V tem času, pa tudi pozneje, pridejo lepi binkoštni prazniki, ki nas spominjajo na prihod sv. duha.

Otroci prinesejo zelenih lipovih vejic, in jih nataknejo po oknih, ter prosijo sv. duha:

Pridi, pridi sveta luč

V naše hiše in v serce!

Za nebesa daj nam ključ,

Oj, nebesa so lepé!

Deset dni pozneje pa obhajamo veseli praznik svetega rešnjega telesa. Ljudje postavljajo zelene veje in maje pred hiše, in otroci pletejo vence na okna in s cvetjem potresajo pota, kjer gre procesija s presvetim rešnjim telesom.

Za veselim majnikom nastopi lepi rožnik, kresnik ali junij. Ta mesec je dan naj daljši, in noč naj krajša. Vse je že čversto in razrašeno. Poletje se začne. Brez števila cvetic

raste in cvete. Tudi se že dobé černe in rudeče jagode, ktere imajo otroci toliko radi. Mnogoverstne živalice lazijo, letajo in se veselé skoro na vsakem kraji. Še pozno zvečer vidimo svitle kresnice, ki sem ter tje letajo, kakor bi nam dober večer in lahko noč vošile. Kosci klepljejo in brusijo kose, ter že začejajo kositi deteljo, in proti koncu mesca tudi seno. Kres je. Zvečer pred kresnim dnevom kurijo po hribih in ravninah večje in manjše krese. Otroci nasteljejo ta večer po hiši praproti, in oče vtaknajo v streho šopek gojzdnih cvetic.

Mesca malega serpana ali julija je skoro naj bolj vroče, da žitno polje lepo rumeni in dozreva. — Večkrat se na nebu prikažejo černi oblaki. Vse je še tiho. Toda na enkrat pribuči hud piš in vihar. Drevesa se pripogujejo in lomijo. Po tamnih oblakih se bliska, in terje in terje germi in treska. Vlije

se huda ploha, ki hoče vse naliti in utopiti. — Kmali pa se zopet razvedrí, in lepše posije rumeno solnce, ter kliče poterte cvetke in prestrašene ptičke na svitlo. Vse je zopet prav čversto in veselo. Zgodí pa se tudi, da o hudem vremenu prirožlja debela toča, ktera naj lepše polje tako neusmiljeno pobije in stolče, da se komaj še pozná, kaj je rastlo na kaki njivi. — Vendar pa nam hude vremena tudi veliko, veliko koristijo. Po hudem vremenu je po zraku vse lepo čisto, in vse stvari so neka-ko bolj žive in vesele.

Ta mesec, pa tudi že pred, če je bilo toplo, je dobro in zdravo, če se večkrat kopljemo. Toda otroci naj se ne hodijo sami, brez varha, kopat. Kdor ne zna plavati, ne sme iti v globoko vodo, da ne utone.

Lej, voda in ogenj

Koristita zló;

Pa če se ne var'ješ,

Tepeta hudó.

Konec tega mesca je že večidel žito zrelo, in začne se vesela žetev. Pogledjmo in poslušajmo, kako delajo in pojejo vesele

Žnjice.

(Zložil P. Hicinger.)

Izhaja svitlo solnčice,
 In megla preč beži,
 Škerjanček že oglašá se;
 Kaj tukaj vse molčí?
 Oj Micka! si ti tičica,
 Si ktero zmislila?
 Jo berž zasukajte, deklíči, na glas;
 Veselo spevajte, ker mlad je še čas!

Zapojmo prvo v čast Bogu,
 Ki nas ohrani sam,
 Zapojmo drugo Jezusu,
 Ki ženin ljub je nam,
 Pokličimo v Marijo še,
 In varhe angeljčke!

Kadar je od neba nam dana pomoč,
 Se bati ni treba, če dan je al' noč.

Rumeno klasje šepetá,
 In najde se ženjic;
 Uklanjati se dobro zná,
 Bo dalo kaj potic.
 Kadar prav ojster ni serpec,
 Le majhen bo snopeč.
 Le urno brusimo serpiče z osló,
 V pšenico mahnimo, ki je kot zlató.

Sosedove so pridne kaj;
 Do njive pol so že;
 Nas zmagati ne smejo zdaj,
 Pred skozi bomo mé,
 Kaj Ančka tam postajaš zad?
 Se snop ne veže rad?
 Je njiva prestorna, nikar ne miruj;
 Si tak neokorna, se bolj obračuj!

Le čversto Lenko tam poglej,
 Kak reže jo ves čas!
 Jo maha Jerčka spet naprej,
 Ugnati misli nas.
 Ne, daj se, Mina, ji nikar,

Naj spred ne bo nikdar!
 Ženjica vesela serpiček verti;
 Če dosti je dela, brez plače to ni.

Oj, Neža! gospodinja gre,
 Bo kmali tukaj sok,
 Bo žganec al' pa štrukelj še,
 Je mati dobrih rok.
 Nas žejnih tudi ne pustí,
 Se gerlo ne usuší.
 Nikar ne počasno, pred snopov bo več,
 Zapojmo bolj glasno, skor delo bo preč!

Požeta zdaj je njivica,
 Potile smo se res;
 Pa zlata je pšeničica,
 Ki lulike ni vmes.
 Še ena žetev čaka nas,
 Pa kakšna? — zadnji čas.
 Hranila pšenica se v žitnico bo;
 Naj vzame dušica se v sveto nebo!

Velikega serpana ali avgusta je dan
 že bolj kratek. Tudi vročina že odjenjuje.

Žnjice imajo še vedno dosti opraviti. Otroci hodijo po njivah, in klasovje pobirajo. Žitni snopi se zložé v kozelce, v nekterih krajih tudi na kole, da se posušé. Po tem pa se zvo-
zijo v skedne, kjer jih mlatijo s cepci

veseli mlatiči.

(Zložil Janex.)

Že je pretekél čas žétve,
Že je pretekél čas sétve,
Prišel je, prišel čas mlatve;
Dajmo le: pika, pik, pok!

Fantje, dekleta! vstanimo,
Hitro nasajat' začnimo,
Par le za parom vložimo;
Dajmo le: pika, pik, pok!

Naglo za cepce primimo,
Dobro po snopih nažgimo,
Čisto, le čisto omlatimo;
Dajmo le: pika, pik, pok!

Snope po štir' obračajmo,
 Rejte pa urno sukajmo,
 Zraven veselo ukajmo;
 Dajmo le: pika, pik, pok!

Vendar tud' ne pozabimo,
 Da od Boga vse dobimo,
 Njega zato počastimo;
 Dajmo le: pika, pik, pok!

Hvalo Bogu zaženimo,
 Hvalo le njemu recimo,
 Njega ponižno molimo;
 Dajmo le: pika, pik, pok!

Kmetovavci polnijo žitnice, in so veseli, ker imajo zopet dosti kruha. Marsikak revež, ki nima svojega polja, in si tudi ne more kaj prislužiti, pride k skednu prosit, — in kdo bi mu ne privošil peščice od kupa namlačenega žita! — Konec tega mesca se že vidi, da bo kmali prišla jesen. —

Ta mesec, v nekterih krajih tudi že pred, se konča šolsko leto. Blagor učencu in učenki, ki sta se pridno učila, in nista zamujala predragega časa šolskih naukov!

Kimovec ali september pa že poletju klenka. Drevesa se že rumené. Kosci že drugo kosijo in spravljajo otavo. Žnjice žanjejo proso, ki se po tem máne in suší. Skoro vsi pridelki se spravljajo s polja. Pridni gospodarji že ozimino sejejo. Tudi čebele so že nabrale, kar so mogle; čebelarji jim tedaj med izrezujejo. Sadje je zrelo. Otroci ga veselo pobirajo in domu nosijo.

Kar pomlad ljuba je pričela,

Poletje to dognalo je;

Jesen bogata in vesela

Darov različnih nam dajè.

Po tem dobrotnica prijazna

Od nas gre beračica prazna. —

Mesec vinotok ali oktober pa nam že zimo napoveduje. Sicer je še kaki dan prav ljubo in prijetno; travniki so še lepo zeleni, in tudi kaka jesenska cvetica se še zapno obrača proti solncu; — toda vse je zeló nestanovitno. Naši ljubi ptiči, kateri jo še niso odrinili, se ne morejo dalje pri nas muditi, ter se tudi napotijo za svojimi bratci v bolj gorke in prijetne kraje. Večidel jih potuje velike trope skupaj. Leté prav hitro; vendar se tam pa tu kaj pomudé, da jedo in počijejo. Ljudje pa jih veliko polové in pokončajo. — Čudno je, da se nekteri ptiči v drugih krajih nekako drugače vedejo in tudi drugače pojejo, kakor pri nas. Pravijo, da slavček v Afriki ne poje tako ljubeznjivo, kakor tukaj. — Tudi planinarji priženejo v tem času živino iz planin in rovtov. Zadnje veselje, ki ga imamo še pod milim nebom, je terganje v vinogradih. Od tega je tudi ime vinotok. Ta mesec nam tedaj prinaša

sladko kapljico zlatega vinca, ktero nas krepča in nam serce razveseluje. Po goricah in hramih se razlega :

„Vsa žalost naj nehá,
Kjer vince je domá!“

Listopad ali november že kaže, da se bliža konec leta. Zdi se nam, kakor bi se nam še sanjalo od lepih cvetic, dreves, od bogatega polja, sadja, terganja i. t. d. Zelenje je že mertvo, listje je padlo z dreves, ptice pevke so odšle, pisani metulji in veseli murčki so pomerli, čebele so se poskrile. Vse je žalostno in tiho. Solnce pozno vzhaja in kmali zahaja. Nebo je večidel oblačno. Noči so tamne. Živina ne gre več na pašo. Sveti Martin plačuje pridne pastirje. — Samo lovci se še veselé, ako zasledé kje po gojzdu dosti divjačine. Zasačijo zajce, serne, včasi tudi kako

večjo žival, postavim, lepega jelena, košuto i. t. d.

Tudi pa se primeri, da lovec sreča volka ali medveda, s katerim se ne gledata kaj prijazno.

V tem mesecu obhajamo tudi praznik vseh svetnikov in žalostni spomin vernih mertvih. — Ljudje grejo v cerkev in na pokopališče, in molijo za svoje srodnike, prijatelje in dobrotnike,

Kjer črna zemlja vse pokriva,
Solzica naša jih poliva.

Vidiš zapuščeno hčerko, ki na grobu svojih rajnkih
 čí in milo prosi Boga, in materi na obilno pe-
 jim hvaležni otroci niso mogli poverniti!

Molimo radi za svoje rajnke, pa zraven ne pozabimo, da bo tudi nam enkrat prišlo zadnje leto, da nam bodo odcvetele zadnje cvetice in nam zadnjikrat zašlo za goro rumeno solnce, in da nam bo odbila poslednja ura na tem svetu.

Zvonovi milo nam pojejo,

Na grobe vernih vabijo,

Košice ljube kjer gnjijejo, —

Za žetev zadnjo zórijo.

Iz groba pa se nam oglašá

Beseda glasna vsem tako:

„Odeja, lejte, ta le naša,

Odeja tudi vašá bo.“

Vsa narava je mrtva. Odpira pa se otrokom drugi lepí čas, čas novega šolskega leta. Vsa šola je polna čverstih učencov in učenk. Akoravno morajo nekteri otroci daleč hoditi v šolo, in jih večkrat po zimi prav hudo zebe, so vendar veseli, in se pridno učé in lepo obnašajo, ker vejo, da je tako prav, in da tako more biti.

Cvetice več že ne cvetó,

In ptički tudi ne pojó;

Pa šolski nauki rož'ce so,

Ki v dobrem sercu rastejo.

Zadnji mesec leta je gruden ali december. Zima je. Kadar človek celi dan pridno dela, se utruði, in želi počivati zvečer. Po noči počivamo, da drugi dan zopet lahko delamo. — Tudi zemlja, ki je vse tri letne čase tako pridno delala, toliko prelepih cvetic, rastlin in toliko žlahtnega sadja rodila in donesla, mora tedaj počivati. Poletu, kadar rumeno sonce posije, se vse drami in veselo giblje. Kadar

pa solnce zaide, prihaja vse bolj tamno in hladno. Ravno tako je tudi po zimi. Po zimi solnce le pošev sije na zemljo, — pozneje vzha-ja, in zgodaj zahaja, in ravno zato je tudi bolj mraz in bolj tamno. Mesca grudna je naj krajši dan in naj daljša noč. V tem času ne more kaj zeleniti in rasti. Sneg zapade polje in travnike. Vse je mirno in tiho. Tako počiva zemlja, da bo spomladi zopet mogla roditi in vse živiti.

Lej vse belo,

Zaterdelo —

Pod odejo tiho spi!

Ptiči milo

Revo, silo

Čivkaje naznanjajo.

Gorka hiša

Var'je piša,

Zime v hišo ne pustí.

Posebno nam ta čas dobro dé v gorki hiši. Otroci veselo kramljajo pri peči, in se pogovarjajo od sv. Miklavža, kaj jim bo prinesel, kako je o božiču i. t. d. Predice predejo, da

po vsi hiši germi; druge ženske šivajo in pletejo nogovice; moški delajo in popravljajo kmetijsko orodje, pletejo jerbace, pehare i. t. d. Pri takih delih so večidel stari in mladi skupaj. Zato pa si marsikaj pripovedujejo, in tudi kako pesem zapojejo. Oče, ki so bili poleti večidel celi dan na polji, so po zimi vedno doma, in lahko svojo družino bolj na tanko podučujejo. Zima tedaj vso hišo nekako bolj domači.

Tudi zimski prazniki so zelo veseli. —

Pri začetku ne sveti ad-
Ljudje hodi-
cerkev, ker
ma posebne-
Otroci se ve-
klavža, ker
sikaj dobé,
in radi ubo-
lijo. Pored-

zime se prič-
ventni čas.
jo zgodaj v
nimajo do-
ga dela. —
selé sv. Mi-
takrat mar-
če so pridni,
gajo in mo-
ni pa dobé

šibo, s katero jih starši strahujejo, če se ne poboljšajo. — Po tem pridejo veseli božični prazniki, kateri nas spominjajo, kako se je sam božji sin, naš zveličar, v revnem hlevu rodil, —

da je bil
čiček med
neumno ži-

Otroci na-
večer ja-
dobcami,

ške in ore-
hišni koti-
šajo. — Tudi

na svetive-

ubog otro-
pastirčki in
vinico. —

redé na sv.

slica s po-

pozlaté ši-

he, in ves

ček olep-

v cerkvi je

čerpravle-

po in veselo. Lesen bi mogel biti človek, ako bi mu n beško veselje se ne sprehajalo po serecu, ko sliši prepevati:

Prišla je lepa, sveta noč,

Ki dala nam je vsem pomoč,

Je svitla in vesela,

Ko zar'ja zazlatela.

Pozdravljena bod' vekomaj,

Ti lepa noč, ti sladki raj!

Nad hlevcom revnim peli so

Duhovi pesem miljeno:

„Bogú bod' slava večna!

Raduj se zemlja srečna!

Zveličar tvoj se je rodil,

Ki černo noč bo ti jasnil!“

O lepa noč, ti rajski cvet,

Prinesla srečo si na svet!

Še vedno k nam dohajaš,

S sladkostjo nas napajaš;

Pozdravljena bod' vekomaj,

Ti lepa noč, ti sladki raj!

Praznične večera hodijo koledniki pri znancih in prijatlih po hišah pet in jim vesele praznike vošit. Pojejo božične pesmi, pa tudi kako koledniško, postavim:

Prišli smo mi koledniki,

Veselo leto vošimo,

Dobili da bi kaj dorov,
 Saboj tud' mavho nosimo.

Potic če sladkih nam daste,
 Naj Bog vam poljsko srečo dá;
 Živina naj se vam redí,
 Če daste dosti nam mesá.

Če nič ne daste, tudi prav,
 Pa gremo hitro svojo pot,
 Saboj nesemo upanje:
 Dobili bomo več drugod.

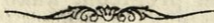
Tako se stečejo zadnji dnevi starega leta. — Ako človek že vsaki večer rad pomisli, kaj in kako je pretečeni dan delal, kaj se mu je zgodilo i. t. d., koliko raje naj vsaki tudi na koncu celega leta pregleda, kako se mu je godilo, in kako se je tudi sam obnašal, — če ni zapravljajl zlatega časa, ki se nikoli ne vrača.

Vi dnevi in leta
 Kak hitro greste!
 Večer že postara,
 Kar zar'ja začne.

Veselje, sladkosti,
Kot dim se skadé,
In rožce naj lepše
Tak hitro zvené!

Kaj li bi nas vleklo
V posvetne reči,
Ker tukaj na svetu
Nič terdnega ni?

Le eno je pravo,
Potrebno samó:
Skerbeti za dušo,
Ki vmerla ne bo. —

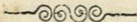

SKAZALO.

	Stran.
Predgovor	3
Kako moramo moliti	5
Pobožni otroci	7
Molitev	9
Radovedni otrok	10
Dobra šola	12
Srečni otroci	14
Neenaka brata	14
Nevedna Lucija	16
Šolska preskušnja	18
Na polji	22
Metka in rožica	24
Moli in delaj	25
Delavnost	27
Na planini	28
Mizar	30

	Stran.
14 Kaj je pravo	31
18 Dobre misli	33
15 Ptičje gnjezdo	34
20 Zjutrajnice	36
21 Kako z živalmi ravnati	38
22 Mladenčeve sanje	44
23 Sirota	49
24 Zdihljeji zapuščenih sirot	56
25 Bog skerbí za nedolžne	57
26 Dnevnik	75
27 Zlate bukvice	86
28 Leto	96

Stran.

31

33

34

36

38

44

49

56

57

75

86

96

